

ADMINISTRAȚIA FINANCIARĂ ȘI CAUZELE EVAZIUNII FISCALE. STUDIU DE CAZ DIN SECTORUL ALIMENTAR

Raul Adrian Muntean,
Administrație Publică,
promoția 2022-2025,
raul.muntean03@e-uvv.ro

INTRODUCERE

Lucrarea de față abordează analiza impactului permisivității politicii fiscale românești asupra amplificării evaziunii fiscale în domeniul alimentar. Mai precis, lucrarea urmărește conflictul dintre legislația fiscală și cea a comercianților de tip „cash & carry”, care în anumite condiții permite sustragerea clienților de la plata obligațiilor fiscale. Astfel, elaborăm maniera în care se creează și ia amploare un sistem evazionist care se folosește de pârguile legale pentru a comite acte ilicite.

Evaziunea fiscală este, pentru prima dată în economia de piață post Revoluția din 1989, definită în Legea 87/1994, ca fiind „sustragerea prin orice mijloace de la impunerea sau de la plata impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetelor fondurilor speciale de către persoanele fizice și persoanele juridice române sau străine, denumite în cuprinsul legii contribuabili”¹⁵⁴. Actualmente, legea a fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 61/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 79/2003, ce fac referire la colectarea creanțelor bugetare.

Un alt aspect sensibil al tematicii evaziunii fiscale este existența unei zone „gri” aflate la limita dintre legalitate și fapte condamnate sub aspect penal. Așa cum menționează Prof. Univ. Dr. Emil Dinga în considerația sa teoretică, „una dintre cele mai delicate chestiuni legate de evaziunea fiscală se referă la delimitarea între evaziunea fiscală legală (licită) și evaziunea fiscală ilegală (ilicită)”¹⁵⁵. În alte cuvinte se pune accent pe evaziunea fiscală „la gri”, unde obligațiile bugetare sunt achitate parțial, iar „portile” legislative sunt exploatate

pentru a nu depăși limitele legale permise. Evaziunea fiscală legală nu se află sub nicio reglementare penală, abuzând de legislația în vigoare, nepunând la îndoială colectorii fiscali și de incompetența legiuitorului din cauza căruia există astfel de posibilități „gri” de evaziune fiscală.

În această lucrare sunt analizate principiile fundamentale ale politicii fiscale și rolul acestora în gestionarea economiei publice. Una dintre sursele de inspirație în alegerea acestei teme este tratatul lui Iulian Văcărel, *Finanțe publice*, alături de coautorii Gheorghe D. Bistriceanu, Gabriela Anghelache, Maria Bodnar, Florian Bercea, Tatiana Moșteanu și Florin Georgescu. Considerăm această lucrare ca fiind una exhaustivă întrucât abordează concepte esențiale într-un grad avansat în detaliu precum politica financiară, utilizarea instrumentelor fiscale și bugetare, și impactul acestora asupra economiei și societății.

Scopul acestei lucrări este de a identifica legătura dintre permisivitatea politicii fiscale și comportamentul evazionist al actorilor economici din domeniul alimentar. Pentru a răspunde acestei problematice, lucrarea este structurată în patru capitole principale. În primul capitol sunt definite conceptele-cheie legate de evaziunea fiscală, inclusiv cauzele și manifestările acestui fenomen în România. Al doilea capitol se axează pe evaziunea fiscală specifică sectorului alimentar, analizând metodele folosite de micii contribuabili pentru a eluda obligațiile fiscale. În capitolul al treilea se realizează o simulare de activitate a unei societăți comerciale cu potențial evazionist pe două scenarii: într-un cadru legal și într-un cadru ilicit. În ultimul capitol, sunt propuse măsuri concrete pentru combaterea evaziunii fiscale, incluzând utilizarea E-facturii și îmbunătățirea cadrului legislativ aferent magazinelor de tip cash & carry.

În primul capitol sunt trasate principalele delimitări conceptuale necesare pentru înțelegerea fenomenului evaziunii fiscale, cu accent pe noțiuni

¹⁵⁴ Legea nr. 87/1994, Cap. 1, art. 1, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 299 din 24 octombrie 1994.

¹⁵⁵ Emil Dinga, *Considerații teoretice privind evaziunea fiscală vs fraudă fiscală*, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare „Victor Slăvescu”, București 2008, vol. 12(4), p. 22.

precum *evaziune fiscală, contabilitate paralelă și zone de risc fiscal ridicat* în sectorul alimentar. Se conturează cadrul legislativ național și european care reglementează activitatea fiscală în domeniu.

În al doilea capitol este analizată evoluția unor cazuri cunoscute de evaziune fiscală, cu precădere pe mecanismul caruselului fiscal. Sunt evidențiate modalitățile prin care legislația permisivă în ceea ce privește comerțul tip cash & carry și lipsa de control eficient asupra contabilității permit dezvoltarea rețelelor de evaziune. Cazurile prezentate ilustrează vulnerabilitățile sistemului și lacunele legislative.

Capitolul al treilea este dedicat unui studiu de caz concret care cuantifică efectele evaziunii fiscale din domeniul alimentar. Astfel este analizată o societate comercială care conduce o contabilitate paralelă în cadrul studiului pentru a evidenția cum ascunderea veniturilor reale ia amploare. Diferența dintre acest mod de ținere al evidenței și ceea ce ar fi trebuit scris în registrele contabile în condițiile unei activități perfect legale reprezintă însăși valoarea cu care statul este prejudiciat al actului de evaziune fiscală. Menționăm faptul că legislația este permisivă unor eventuale acțiuni de evaziune fiscală la nivel individual de către întreprinderile mici și medii, așadar lanțurile de magazine de tip cash & carry funcționează perfect în limitele legale.

În cel de-al patrulea capitol este propus un set de măsuri legislative, administrative și tehnologice pentru combaterea evaziunii fiscale. Se analizează bune practici internaționale, precum digitalizarea trasabilității produselor și implementarea sistemelor de raportare în timp real, dar și soluții adaptate specificului național.

Ultimele reglementări în domeniu ce vizează reducerea fenomenului de evaziune fiscală în domeniul alimentar au adus un aport pozitiv la scopul declarat, dar nu a eradicat pe deplin problematica. Legislația fiscală aflată în vigoare, deși se poate interpreta ca fiind benefică în materia combativă de evaziune fiscală în sectorul alimentar, prin diversele metode, legi și sisteme folosite, în continuare reține numeroase pârghii accesibile contribuabililor pentru a se sustrage de la plata obligațiilor față de stat.

Capitolul despre politica fiscală detaliază mecanismele prin care statul mobilizează resursele financiare necesare și gestionează cheltuielile publice pentru atingerea obiectivelor economice, sociale și de dezvoltare. Voi încerca să demonstrez că lacunele legislative și flexibilitatea în aplicarea normelor fiscale stimulează evaziunea fiscală în domeniul alimentar. În acest sens, voi identifica metodele principale utilizate de micii contribuabili pentru a

eluda obligațiile fiscale și totodată voi propune soluții concrete pentru diminuarea fenomenului evazionist. Dintre aceste propuneri enumerăm următoarele: implementarea unor controale la punctele de desfacere a terților, folosindu-se de informațiile digitalizate ale sistemului e-factura, limitarea sumelor zilnice de plată numerar, dar și modificarea legislației care guvernează activitatea magazinelor tip cash & carry.

În sectorul alimentar, practici precum dubla contabilitate, facturarea pe persoană fizică în cadrul magazinelor de tip cash & carry și metoda caruselului sunt încurajate de un sistem fiscal care permite interpretări ambigue sau aplicarea inconsistentă a legii. În alte cuvinte, Iulian Văcărel explică foarte bine punctul de plecare a fenomenului evazionist: „impozitele influențează deciziile economice, conducând la modificări ale comportamentului indivizilor în calitatea lor de investitori, salariați sau de generatori de economii”¹⁵⁶. În acest context, contribuabilii sunt motivați să exploateze breșele din legislație, reducându-și astfel obligațiile fiscale și generând pierderi semnificative la bugetul de stat. Acest principiu va fi corelat cu analiza specifică sectorului alimentar, demonstrând că permisivitatea fiscală actuală nu doar că tolerează practicile de evaziune, dar poate influența contribuabilii să adopte strategii de evitare a taxelor pentru maximizarea profitului.

În final, scopul lucrării este de a oferi o imagine de ansamblu asupra impactului politicii fiscale românești, evidențiind totodată cauzele și mecanismele care facilitează fenomenul de evaziune fiscală în sectorul alimentar. În același timp, se urmărește formularea unor soluții practice care să contribuie la reducerea evaziunii fiscale, prin propuneri de modificări legislative, utilizarea tehnologiilor digitale, precum E-factura, și întărirea controalelor fiscale.

DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Înainte de a trece la analiza propriu-zisă a fenomenului evaziunii fiscale în domeniul alimentar, propun să delimităm și să clarificăm conceptele de bază asociate acestui subiect. Aceste delimitări conceptuale sunt fundamentale pentru a înțelege amploarea și complexitatea fenomenului și pentru a propune măsuri adecvate de combatere. Evaziunea fiscală reprezintă un fenomen de o complexitate considerabilă, aflată la intersecția dintre economia subterană și cea oficială, cu multiple implicații economice, sociale și juridice.

¹⁵⁶ Iulian Văcărel, *Finanțe publice*, Editura Didactică și Pedagogică, București 2003, p. 370.

În manualul publicat, coordonat de către academicianul Iulian Văcărel în București, în 2003 și intitulat *Finanțe Publice*, realizează, în capitolul 4.3 *Coordonatele politicii financiare vizând procurarea resurselor financiare publice* o analiză a mecanismului financiar, mai exact: „Politica financiară presupune nu numai stabilirea obiectivelor urmărite într-un domeniu sau altul, precum și mijloacele pentru atingerea acestora, dar și analiza critică a rezultatelor obținute prin promovarea acesteia”¹⁵⁷. În alte cuvinte, la baza mecanismului financiar stă procesul de colectare a resurselor financiare publice, prin taxe, impozite, împrumuturi șamd., urmat de utilizarea acestor fonduri pentru satisfacerea nevoilor publice, precum sănătatea, educația sau apărarea. Mecanismul financiar necesită o adaptabilitate constantă pentru a răspunde atât nevoilor economice, cât și celor sociale, mai exact două categorii indispensabile: mobilizarea resurselor financiare și repartizarea resurselor. Prin stabilirea unor politici de impozitare eficiente care să nu descurajeze investițiile, mobilizarea resurselor financiare asigură suficiente fonduri publice pentru a satisface nevoile cetățenilor. În același timp, alegerea domeniilor prioritare pentru finanțare, cu accent crescut pe maximizarea eficienței fiecărei investiții stau la baza repartizării resurselor. Mecanismul financiar este eficient doar dacă politicile fiscale și bugetare sunt concepute și implementate într-o manieră coerentă, întrucât o politică fiscală bine gândită trebuie să țină cont de impactul social, evitând să genereze inechități sau să reducă competitivitatea economică.

Politicile fiscale și bugetare, explicate de către Iulian Văcărel în capitolul 4.1 *Conceptul de politică financiară*, reprezintă „metodele și mijloacele concrete privind procurarea și dirijarea resurselor financiare, precum și instrumentele, instituțiile și reglementările financiare utilizate de stat pentru influențarea proceselor economice și a relațiilor sociale, într-o etapă determinată, constituie componente ale politicii financiare”¹⁵⁸. Astfel, politicile fiscale și bugetare sunt pârghii esențiale prin care statul intervine în economie, manifestându-se prin ajustarea taxelor și impozitelor pentru a stimula creșterea economică, a reduce șomajul sau a controla inflația și alocarea resurselor în funcție de priorități, cu accent pe echilibrarea cheltuielilor publice și a veniturilor. Totuși politica bugetară trebuie să prioritizeze investițiile productive, cum ar fi infrastructura sau educația, care contribuie pe termen lung la creșterea PIB-ului. Eficiența acesteia depinde și de monitorizarea continuă a

cheltuielilor publice, pentru a evita risipa și pentru a asigura transparența proceselor decizionale. Aceste politici, dacă sunt corect implementate, nu doar că asigură stabilitatea economică, ci și contribuie la dezvoltarea socială, reducând disparitățile și sporind bunăstarea generală. Astfel, mecanismul financiar și politicile fiscale devin fundamentul pe care se construiesc obiectivele economice și sociale ale unui stat.

1.1. EVAZIUNEA FISCALĂ ÎNTRE LEGALITATE ȘI ILICIT: ANALIZĂ INTERDISCIPLINARĂ

Pornind de la subiectul principal discutat în această lucrare, evaziunea fiscală se poate defini ca sustragerea, prin orice mijloace, de la plata impozitelor, taxelor și altor contribuții datorate bugetului de stat sau altor fonduri publice, acțiune realizată de persoane fizice sau juridice deopotrivă. Profesorul Universitar Emil Dinga scoate în evidență ideea că „evaziunea fiscală reprezintă un comportament efectiv sau potențial al subiectului economic de natură să conducă la evitarea plății unor obligații legale datorate statului”¹⁵⁹. Mai exact, se reflectă o realitate economică și juridică complexă, punând accent pe natura duală a fenomenului: există evaziune fiscală legală, prin exploatarea porțițelor legislative, și ilicită, prin încălcarea legilor. Dintr-o perspectivă economică, evaziunea fiscală este legată de presiunea fiscală, slăbiciunile administrative și comportamentul evazionist sistemic, ilustrând în mod direct interacțiunea dintre mediul fiscal și cel legal¹⁶⁰. Acest fenomen afectează de fapt nu doar resursele bugetare, ci și echilibrul general al economiei și al bunăstării generale, subminând capacitatea statului de a investi în alte ramuri ale statului sau servicii publice necesare, iar în esență, evaziunea fiscală evidențiază limitele politicilor fiscale.

În contextul combaterii evaziunii fiscale, Legea cu nr. 241/2005 este menită pentru a fi un pilon al justiției între statul român și persoanele în ilegalitate fiscală. Articolul 9 menționează direct faptul că orice formă prevăzută de evaziune fiscală „constituie infracțiuni de evaziune fiscală și se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 8 ani și interzicerea unor drepturi sau cu amendă”¹⁶¹. Legislația descurajează evaziunea fiscală prin sancțiunile severe și claritatea reglementărilor ulterioare, transmițând o avertizare puternică împotriva posibilor infractori. Gravitatea

¹⁵⁹ Emil Dinga, *op.cit.*, p. 22.

¹⁶⁰ *Ibidem*, pp. 21-24.

¹⁶¹ Legea nr. 241/2005, art. 9, al. (1), publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 672 din 27 iulie 2005.

¹⁵⁷ *Ibidem*, p. 119.

¹⁵⁸ *Ibidem*, p. 110.

acestor abateri este subliniată și servește ca un avertisment atât pentru contribuabilii individuali, cât și pentru companii, iar legea creează o barieră psihologică împotriva comiterii de infracțiuni fiscale. Abordarea detaliată a legislației limitează „porțițele” legale și dificultatea de a te sustrage din responsabilitatea fiscală, în timp ce includerea măsurilor de prevenție și transparență fiscală reduce posibilitatea de apariție a fraudelor, contribuind astfel la crearea unui mediu economic bazat pe conformare fiscală voluntară.

Cazuri des întâlnite de evaziune fiscală sunt societățile de tip fantomă, entități juridice create și utilizate în mod fraudulos, având ca scop principal evitarea plății obligațiilor fiscale. Ele nu funcționează în realitate la sediul declarat, nu au activități comerciale reale și nu depun situații financiare la autoritățile fiscale competente. „De regulă, asociații sau administratorii sunt cetățeni străini din spațiul non-UE – Turcia, Siria, Irak, Liban etc., [...] sau persoane de cetățenie română cu posibilități financiare reduse”¹⁶². Prin această schemă, administratorii fantomă sunt folosiți doar formal pentru a masca adevărata beneficiari, complicând astfel munca autorităților fiscale și judiciare. Pentru a evita plata taxelor vamale și a TVA, beneficiarul organizează un circuit fictiv prin două sau mai multe societăți fantomă. „Aceste societăți introduc bunurile în țară, cresc gradual prețul produselor, dar nu achită obligațiile fiscale, rezultând costuri mult mai mici pentru beneficiarul real, iar această metodă permite eludarea unor sume considerabile care ar fi trebuit să intre în bugetul de stat, în timp ce operațiunile aparent legale ascund adevăratele intenții frauduloase.”¹⁶³

1.2. CAUZELE EVAZIUNII FISCALE

Fenomenul evaziunii fiscale, influențat de o combinație de factori economici, sociali și instituționali, precum slăbiciunea politicilor fiscale sau contagiunea socială, variază în funcție de contextul specific fiecărei economii. Presiunea fiscală excesivă reprezintă o cauză majoră, determinând contribuabilii să caute modalități de evitare a obligațiilor fiscale.

¹⁶² Cristina Voicu, George Cosmin Militaru, Ionuț Ardeleanu, „Investigarea infracțiunilor de evaziune fiscală”, CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII, București, 2015, p. 17.

¹⁶³ *Ibidem*, pp. 17-18.

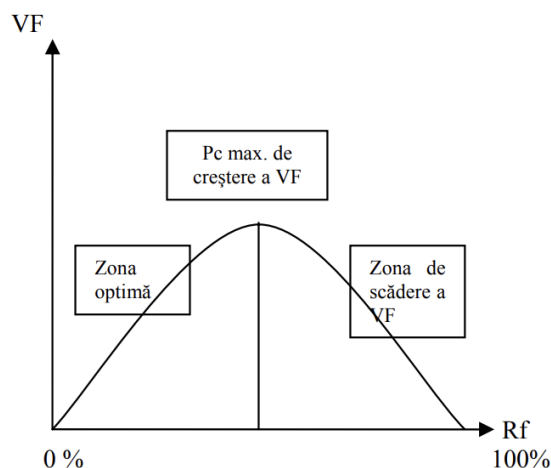

Figura nr. 1 Curba Laffer
(Arthur B. Laffer (2004), „The Laffer Curve: Past, Present, and Future”, The Heritage Foundation)

Modelul Laffer ilustrează această dinamică, arătând că, pe măsură ce rata de impozitare crește peste un anumit prag, încasările fiscale scad, din cauza tendinței de a evita taxele¹⁶⁴. De menționat este faptul că Arthur Laffer este un economist de renume, remarcându-se în perioada în care a activat drept consilierul economic al președintelui SUA Ronald Reagan și a deținut deține funcția de membru al *Economic Policy Advisory Board*, iar modelul său este o teorie empirică, fenomenul fiind observat de către Laffer pe baza relației dintre rata impozitării veniturilor și încasările corespunzătoare bugetului de stat, nefiind o teorie de fapt demonstrată printr-un studiu științific. În plus, slăbiciunea administrației fiscale, exprimată prin corupție, lipsa de competențe sau insuficiența resurselor logistice, reduce eficiența sancționării comportamentului evazionist. Contagiunea socială joacă un rol important, contribuabilii fiind influențați de exemplele altora care reușesc să evite sancțiunile fiscale, fapte ce se amplifică precum „efectul bulgărelui de zăpadă”. Așa cum menționează Mihai Ioan Mutașcu, „rezistența la impozite și reacția adversă față de povara fiscală îmbracă mai multe forme, începând cu abținerea fiscală, continuând cu evaziunea și fraudă fiscală și cu revendicările fiscale și protestele vehemente față de fiscalitatea excesivă”¹⁶⁵, fiecare etapă degenerează la o altă acțiune, astfel se poate ajunge la nemulțumiri și proteste. Această contagiune socială este într-o strânsă legătură atât cu elementul legislativ normativ cauzată de legi lacunare incompetente de a acoperi

¹⁶⁴ Adina Trandafir, Petre Brezeanu, *Economie teoretică și aplicată*, vol. XVIII, 2011, No. 8(561), pp. 53-61.

¹⁶⁵ Mihai Ioan Mutașcu, *Finanțe publice*, Editura Mirton, ediția a 3-a, 2012, pp. 246-247.

numeroasele „portite” libere de abuzat, cât și cu elementul executiv al statului care nu reușește a pune în practică măsurile de combatere adoptate oficial.

După cum se cunoaște, hazardul moral constituie o schimbare de comportament generată de existența sau promisiunea unei asigurări, de orice fel. În problematica evaziunii fiscale, hazardul moral se produce în situația existenței ori promisiunii facilităților fiscale. Facilitățile fiscale au drept efect scăderea sarcinii fiscale (fie prin scutiri ori anulări de datorii bugetare, fie prin acordarea altor forme de sprijin fiscal). Contribuabilii care primesc asemenea facilități fiscale, se comportă în continuare în speranța primirii de noi facilități, generând, astfel, un comportament menit să evite sarcina fiscală, deci să se realizeze evaziune fiscală. Deformarea comportamentului fiscal ca urmare a riscului moral reprezentat de acordarea de facilități fiscale este deosebit de nocivă nu numai pe termen scurt ci și pe termen lung, deoarece creează o cultură specifică evazionistă, precum și așteptări cu privire la facilitățile fiscale. Acordarea de facilități fiscale (indiferent de gradul lor) produce o prejudiciere a intereselor financiare ale statului chiar de către statul însuși, de aceea evaziunea fiscală produsă în acest caz este o evaziune fiscală specială: acordarea facilităților fiscale, prin ea însăși, nu generează evaziune fiscală la nivelul contribuabililor, deși creează un prejudiciu la nivelul bugetului de stat. Se poate spune, în schimb, că se produce o evaziune fiscală la nivelul statului însuși, deși termenul pare cam dur (esența economică a acordării facilităților fiscale este însă, într-adevăr, conformă cu definiția evaziunii fiscale din Legea 87/1994). În schimb, acordarea de facilități fiscale creează evaziune fiscală prin așteptările pe care contribuabilii care au primit facilități fiscale le au cu privire la continuarea primirii acestor facilități, adică prin hazardul moral generat.¹⁶⁶

În România, nivelul înalt al taxelor și impozitelor descurajează conformarea voluntară a contribuabililor, determinându-i să caute modalități de a-și reduce obligațiile fiscale, în mod ilegal, iar la rândul lor, schimbările frecvente și ambiguitățile din cadrul legislativ fiscal creează confuzie și oferă oportunități pentru interpretări abuzive. „Evaziunea fiscală se concretizează într-un fenomen care a luat amploare în România, prejudiciul constând în 13,8% din PIB, în anul 2012, respectiv aproximativ 20% din PIB în anul 2020 și privează bugetul de sume consistente, astfel cum este evidențiat într-o serie de rapoarte ale Consiliului

Fiscal”¹⁶⁷. Economia subterană este puternic prezentă în România, unde astfel de sustrageri de la plata obligațiilor de stat sunt frecvente, afectând statul în mod direct și bunăstarea economică a acestuia.

1.3. AUTORITATEA COMPETENTĂ PENTRU COMBATerea EVAZIUNII FISCALE ȘI ATRIBUȚIILE ACESTEIA

Autoritatea competentă care se ocupă cu contracararea evaziunii fiscale în România se numește Agenția Națională de Administrare Fiscală, acronimul său fiind ANAF și este o structură care își exercită atribuțiile în temeiul Legii cu nr. 207/2015. În cadrul acestei instituții, Direcția Generală Antifraudă Fiscală este corpul ce se ocupă cu măsuri combative ale evaziunii fiscale. Aceasta este o structură fără personalitate juridică, cu atribuții de prevenire, descoperire și combatere a actelor și faptelor de evaziune fiscală și fraudă fiscală și vamală și este compusă din funcționari publici care ocupă funcții publice specifice și funcții publice generale pentru a executa operațiuni de control curent și tematic. Controlul curent se desfășoară în mod operativ și inopinat, folosindu-se de legitimații de control, insigne și ordinele de serviciu permanente, iar controlul tematic se execută de către inspectorii antifraudă în baza legitimației de control, a insignei și a ordinului de control tematic prin care se stabilesc obiectivele de verificat, entitățile supuse controlului, perioada asupra căreia se efectuează verificarea, durata și momentul declanșării controlului.¹⁶⁸

Această lege servește drept intermediar între contribuabili și organul de control, unde sunt prevăzute atribuțiile și obligațiile fiecărei părți deopotrivă. Controalele fiscale se desfășoară fie planificate, fie inopinate. Controalele periodice sunt incluse în programele anuale de verificare, unde contribuabilii sunt selectați pe baza unor criterii de risc, precum volumul tranzacțiilor sau istoricul fiscal, iar controalele inopinate au loc fără notificare prealabilă și sunt utilizate pentru investigarea situațiilor urgente sau a suspiciunilor de evaziune fiscală. Controalele se pot iniția la cererea contribuabilului pentru eventuale clarificări fiscale sau în urma unor

¹⁶⁷ Mălina Tebieș, „Infrafracțiunea de evaziune fiscală. Evoluția fenomenului infracțional și radiografia textelor legislative”, Revista Universul Juridic, 28 septembrie 2022 (<https://revista.universuljuridic.ro/infracțiunea-de-evaziune-fiscală-evoluția-fenomenului-infracțional-si-radiografia-textelor-legislative/>), accesat la data de 30.12.2024.

¹⁶⁸ Direcția generală antifraudă fiscală, Hotărâre 520/2013, art. 18, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 473 din 30 iulie 2013.

¹⁶⁶ Emil Dinga, *op.cit.*, p. 29.

sesizări externe și se pot efectua controale înaintea expirării termenului de prescripție fiscală pentru a asigura colectarea creanțelor. Aceste controale fiscale trebuie să respecte procedurile stabilite de *Codul de procedură fiscală* și se desfășoară la sediul contribuabilului sau al organului fiscal, unde sunt verificate documentele fiscale, inspecții la fața locului și posibile interviuri. Inspectorii întocmesc un raport la final, documentând concluziile și măsurile propuse, precum emiterea de decizii de impunere suplimentare sau aplicarea sancțiunilor. Contribuabilul are dreptul să coopereze, să furnizeze documente și să își exprime punctul de vedere în cazul unor nereguli constatate.¹⁶⁹

ANAF beneficiază de o autonomie largă, având în atribuții și propria judecată cu privire la situațiile fiscale întâlnite. Conform legislației, „în exercitarea dreptului său de apreciere, organul fiscal trebuie să ia în considerare opinia emisă în scris de organul fiscal competent respectivului contribuabil/plătitor în cadrul activității de asistență și îndrumare a contribuabililor/plătitorilor”¹⁷⁰, fapt ce denotă un drept de independență în luarea deciziilor. Totuși, în luarea acestor decizii trebuie să țină cont de opiniile oficiale anterioare pe care le-a emis în scris către plătitor în cadrul activităților de îndrumare și asistență. În alte cuvinte, organul fiscal are posibilitatea de a analiza și interpreta situațiile fiscale în baza datelor și informațiilor pe care le primește de la contribuabili și acest drept implică o anumită marjă de apreciere, însă trebuie exercitat cu respectarea principiilor de legalitate și transparență. Astfel, dacă organul fiscal a emis anterior o opinie scrisă cu privire la o anumită situație fiscală a contribuabilului, este obligat să o ia în considerare la momentul exercitării dreptului de apreciere, fapt ce previne situațiile în care plătitorul acționează conform unei îndrumări oficiale, iar ulterior să fie penalizat pentru aceleași acțiuni pe motiv că organul fiscal își schimbă perspectiva. Scopul final este de a asigura predictibilitatea și securitatea juridică pentru contribuabili, a spori încrederea în organul fiscal și transparența acestuia.

Organele de control fiscal sunt de durată permanentă și se regăsesc atât la nivel central, cât și la nivel local deoarece sunt concepute să funcționeze permanent pentru a asigura o monitorizare și o supraveghere continuă a activităților fiscale

desfășurate de contribuabili. Structură duală, centrală și locală, este principială pentru o administrare fiscală eficientă și echitabilă. Organele locale permit o intervenție rapidă și adaptată la particularitățile economice și fiscale ale regiunilor respective, în timp ce organele centrale alocă resurse pentru cazurile prioritare și cu un risc ridicat. Acestea colaborează pentru a colecta și analiza datele fiscale, eliminând discrepanțele și suprapunerile, însă competențele structurilor de control fiscal sunt asignate de către președintele agenției, conform legislației dispozițiilor finale privind controlul fiscal efectuat de organul fiscal central și local: „competențele diferitelor structuri de control din cadrul ANAF se stabilesc prin ordin al președintelui ANAF”¹⁷¹. Organizarea permanentă și multistratificată a organelor de control fiscal sunt menite pentru a menține un mediu fiscal sănătos și pentru a sprijini conformarea voluntară a contribuabililor, devenind un mecanism indispensabil pentru colectarea veniturilor publice și pentru buna funcționare a aparatului statului.

În primul semestru al anului 2024, ANAF s-a concentrat pe destructurarea rețelelor evazioniste și creșterea conformării fiscale, unde au fost efectuate peste 12835 controale antifraudă, generând implicații fiscale estimate la 1,47 miliarde lei. Astfel, 131 de sesizări penale au fost înaintate organelor competente, pentru prejudicii totale de 412,77 milioane lei, dintre care 93,6% provin din cazuri cu prejudicii mai mari de 1 milion lei. Totodată, inspectorii antifraudă au aplicat 6559 sancțiuni contravenționale, cu o valoare totală de 59,53 milioane lei, și au instituit măsuri asigurătorii în valoare de 97,06 milioane lei. În vederea prevenirii evaziunii fiscale, s-a îmbunătățit analiza riscurilor prin integrarea datelor din sistemele digitale, precum RO e-Factura și RO e-Transport, și prin actualizarea indicatorilor de risc în Registrul Riscurilor Fiscale.¹⁷²

Începând cu anul 2024, Direcția Națională Anticorupție - DNA a dobândit un rol extins în combaterea evaziunii fiscale, ca urmare a modificărilor legislative introduse prin Legea nr. 126/2024 privind unele măsuri pentru consolidarea capacității de combatere a evaziunii fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, care îi conferă competența de a investiga cazurile de evaziune fiscală și spălare de bani în care prejudiciul depășește suma

¹⁶⁹ Regulamentul de organizare și funcționare al ANAF, Titlul IV, Capitolul 10 „Direcția proceduri și programare control fiscal” - publicat în data de 19.08.2024, pp. 185-188.

¹⁷⁰ Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, Art. 6, al. (1).

¹⁷¹ Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, Art. 151, al. (1).

¹⁷² Raportul de activitate al ANAF pentru semestrul I 2024 - publicat în data de 26.09.2024.

de 10 milioane de lei.¹⁷³ Extinderea a atribuțiilor permite DNA să se implice în combaterea infracțiunilor economico-financiare de amploare, iar în ceea ce privește structura internă, Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție este responsabilă de investigarea cazurilor de evaziune fiscală.¹⁷⁴ Secția se ocupă de infracțiuni economice complexe, inclusiv cele care implică funcționari publici sau prejudicii semnificative. DNA implică o colaborare strânsă cu alte instituții, precum ANAF și Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, iar investigațiile includ percheziții domiciliare, ridicarea de documente contabile și audieri ale suspectilor¹⁷⁵. Extinderea competențelor DNA în domeniul evaziunii fiscale reflectă o tendință mai largă de consolidare a luptei împotriva infracțiunilor economice, unde schimbarea legislativă ar avea ca scop asigurarea unei mai bune coordonări între instituțiile responsabile și consolidarea luptei împotriva evaziunii fiscale la nivel macro.

O altă instituție cu jurisdicție în anchetarea evaziunii fiscale este Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism - DIICOT, care joacă un rol special în combaterea evaziunii fiscale în România, îndeosebi în cazurile care implică grupuri infracționale organizate, respectiv prejudicii semnificative. Competența instituției în investigarea infracțiunilor de evaziune fiscală este atunci când acestea sunt comise de grupuri infracționale organizate și când prejudiciul cauzat depășește 2.000.000 de lei, modul de investigare incluzând percheziții domiciliare, ridicarea de documente contabile și audieri ale suspectilor. În materie de structură internă, este organizată în servicii teritoriale care se ocupă de investigarea infracțiunilor în funcție de jurisdicția geografică, fiecare serviciu teritorial colaborând autoritățile locale pentru o bună desfășurare a activității.¹⁷⁶

¹⁷³ LEGE nr. 126 din 10 mai 2024, Art. II, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 437 din 13 mai 2024.

¹⁷⁴ Andrei Eugen Drăguț „Percheziții DNA într-un dosar privind evaziunea fiscală la companii de ride-sharing”, Capital, 3 decembrie 2024, accesat la data de 11.05.2025 (<https://www.capital.ro/perchezitii-dna-intr-un-dosar-privind-evaziunea-fiscala-la-companii-de-ride-sharing.html>).

¹⁷⁵ Discursul procurorului șef al DNA cu ocazia prezentării Bilanțului anual de activitate pentru anul 2024, Nr. 128/VIII/3, 27 februarie 2025, accesat la data de 11.05.2025 (<https://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=12823>).

¹⁷⁶ Criminalitatea economico-financiară, DIICOT, accesat la data de 11.05.2025 (<https://www.diicot.ro/prezentare/ce-investig%C4%83m/5086-criminalitatea-economico-financiar%C4%83>).

SECTORUL ALIMENTAR ÎNTRE DUBLĂ CONTABILITATE ȘI LACUNE LEGISLATIVE

2.1 SECTORUL LEGUME-FRUCTE ȘI EVAZIUNEA FISCALĂ: ISTORICUL ȘI APLICABILITATEA METODEI „CARUSELULUI”

Metoda “caruselul”, una dintre cele mai utilizate scheme de evaziune fiscală în Europa și-a făcut puternic simțită prezența și în România, în special în sectorul importurilor de legume și fructe. Practica implica un lanț complex de tranzacții comerciale între mai multe firme, scopul fiind de a scăpa de plata de TVA datorată statului. Conform unei investigații jurnalistice realizate de Știrile ProTV, “importatorii de legume și fructe reușesc să păcălească statul, să nu-și plătească dările și să ridice de 2-3 ori prețul mărfii aduse de peste graniță”¹⁷⁷. În esență, fraudă de tip carusel presupune înființarea unui număr de societăți fantomă care efectuează achiziții intracomunitare de bunuri, beneficiind de scutirea de TVA la import. Ulterior, aceste bunuri sunt vândute pe piața internă cu TVA inclus, însă taxele colectate nu sunt virate către bugetul de stat, deoarece firmele implicate în tranzacții dispar înainte de termenul de plată. Această schemă folosită la nivel mondial permite evaziuniștilor să obțină profituri substanțiale în detrimentul statului prejudiciat.

„Frauda carusel presupune, într-o primă modalitate, crearea unui mecanism relativ simplu, prin care agentul economic din țara de origine facturează fără TVA [...], iar agentul economic din țara de destinație va aplica taxarea inversă [...] fără însă a o plăti efectiv ca TVA colectată”¹⁷⁸. Practic, firma era interpusă pentru a realiza fraudă, iar bazându-se pe speța R al ECJ 2010, Curtea Fiscală Germană a statuat că o tranzacție intracomunitară este lipsită de scutirea de TVA dacă facturile emise de un agent economic sunt mincinoase pentru a masca o evaziune fiscală.¹⁷⁹ Autoritățile fiscale și

¹⁷⁷ „Ce e “Caruselul”. Cea mai folosită metoda de evaziune fiscală a importatorilor de legume și fructe”, Știrile ProTV, 8 iulie 2012 (<https://stirileprotv.ro/emisiuni/romania-te-iubesc/ce-e-caruselul-cea-mai-folosita-metoda-de-evaziune-fiscala-a-importatorilor-de-legume-si-fructe.html>), accesat la data de 30.12.2024.

¹⁷⁸ Cristina Voicu, George Cosmin Militaru, Ionuț Ardeleanu, „Investigarea infracțiunilor de evaziune fiscală”, CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII, București, 2015, p. 18.

¹⁷⁹ Cauza C-285/09, curia.europa.eu, CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL P. CRUZ VILLALÓN prezentate la 29 iunie 2010, cap. I, accesat la data de 11.05.2025 (<https://curia.europa.eu/juris/document/docu->

organele de control sunt conștiente de existența și funcționarea acestor rețele de evaziune fiscală, însă demascarea și destructurarea grupărilor implicate în fraudă de tip carusel sunt procese complexe și de durată, care necesită ani de investigații.

Un exemplu concret al aplicării metodei caruselului în România este prezentat într-un articol de presă de la aceeași televiziune, unde se menționează că „actorii provin din două grupări de afaceriști-importatori, originari din Turcia”¹⁸⁰. Aceștia controlează piața legumelor și fructelor, reușind să evite plata taxelor și impozitelor datorate statului prin utilizarea schemei „caruselul”. „În cazul firmelor fantomă, cunoscut și sub denumirea de MTIC (missing trader intra-community fraud), o companie dintr-un stat membru UE, precum Germania, livrează bunuri scutite de TVA (de exemplu, un frigider) unei firme „fantomă” din România. Această firmă ar trebui să plătească TVA-ul la vânzarea bunurilor către consumatorii finali, dar, după vânzarea bunurilor la prețuri sub cele de piață, firma dispare, lăsând statul fără veniturile din TVA”¹⁸¹. Așadar, aceleași bunuri sunt revândute de mai multe ori de diferite entități juridice din Uniunea Europeană, scopul final fiind sustragerea de la plata obligatorie de TVA. Metoda „caruselul” reprezintă un fenomen de mare evaziune fiscală, comparativ cu studiul acestei lucrări care evidențiază cazuri izolate, luate toate laolaltă însumează un prejudiciu considerabil.

Industria alimentară este susceptibilă evaziunii fiscale din varii motive, unele fiind mai puțin evidente față de altele. În primul rând, comerțul alimentară se realizează în volume mari, comenzile și producția se realizează pe o scară macroeconomică largă, unde fiecare comerciant cumpără cantități mari de produse. Un alt argument ar fi profitul mic încasat pe produse. Deși tranzacțiile sunt încheiate în volume semnificative, profitul nu este într-un echilibru de 1:1 nici pe departe, întrucât în această industrie nu se poate percepe un adaos exorbitant de către

producător / vânzător. De asemenea, printr-un flux constant de intrări și ieșiri din registre, facturând cantități mari și des, se poate „pierde” urma produselor, care mai apoi să ajungă pe „piața neagră”.

2.2 LEGISLAȚIA INSUFICIENTĂ ÎN DOMENIUL CASH & CARRY; OPORTUNITĂȚI PENTRU ECONOMIA SUBTERANĂ

Magazinul de tip cash & carry reprezintă un model comercial destinat în special clienților persoane juridice, operând pe baza unor legitimații sau înregistrări prealabile. Potrivit articolului 4, litera e, din Ordonanța de Guvern cu numărul 99/2000, aceste unități funcționează într-un regim en-gros, fiind obligate să vândă exclusiv către agenți economici și alte entități juridice: „comerț de tip cash and carry/formă de comerț cu autoservire pe bază de legitimație de acces - activitatea desfășurată de comercianții care vând mărfuri prin sistemul de autoservire către persoane juridice, persoane fizice autorizate, asociații familiale autorizate conform legii și persoane fizice înregistrate în baza de date a vânzătorului, în scopul revânzării și/sau prelucrării, precum și al utilizării acestora ca produse consumabile, păstrând regimul diferențiat de preț tip engros/en detail”¹⁸². Astfel de hipermarket-uri au un regim special prevăzut în legislația țării, iar modul lor de operare este diferit față de celelalte magazine din domeniul alimentară și nu numai.

Magazinele de tip cash & carry sunt unități de comerț en-gros care se adresează în principal clienților profesioniști și oferă o gamă largă și variată de produse. Clienții achiziționează marfa pe loc și o transportă imediat, fără livrare sau credit comercial. Aceste întreprinderi se încadrează în codul de Clasificare a Activităților din Economia Națională – CAEN în 4639, iar la nivel european, în codul NACE (Nomenclature of Economic Activities) 46.39. Codul CAEN acoperă activitatea en-gros nespecializată, adică vânzarea unei game largi de produse alimentare, băuturi și produse din tutun, fără ca activitatea să se concentreze pe un singur tip de produs.

În mod general, toate magazinele cu comerț en-gros urmează niște proceduri prevăzute de legislația menționată mai sus. Principial, legitimațiile de acces pentru a cumpăra din magazine sunt obligatorii, iar orice persoană, fie juridică sau fizică, are posibilitatea de a se înregistra drept *client* al magazinului pentru permisiunea

ment.jsf;jsessionid=5C6D83692397CDDC648F0CBB65DB7A69?text=&docid=83996&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1380160).

¹⁸⁰ „Ce e „Caruselul”. Cea mai folosită metoda de evaziune fiscală a importatorilor de legume și fructe”, Știrile ProTV, 8 iulie 2012 (<https://stirileprotv.ro/emisiuni/romania-teiubesc/ce-e-caruselul-cea-mai-folosita-metoda-de-evaziune-fiscală-a-importatorilor-de-legume-si-fructe.html>), accesat la data de 30.12.2024.

¹⁸¹ Silvia Deleanu, „Gaura gigantică a încasării de TVA în România: 7 miliarde de euro anual. Cum sunt folosite firmele bulgărești pentru a evadiza statul român”, Ziare.com, 30.11.2023, (<https://ziare.com/evaziune-fiscală/fraudă-tva-romania-evaziune-fiscală-firme-bulgaria-1838803>) accesat la data de 11.05.2025.

¹⁸² OG nr. 99 din 29 august 2000, art. 4, lit. e).

de a achiziționa produse. Odată intrat în sistemul magazinului ești automat înregistrat într-o bază de date privată, menită pentru gestionarea detaliilor clienților, inclusiv CNP-urile și datele fiscale. În același timp, comercianții pot colecta date pentru îmbunătățirea calității serviciilor, a crea promoții noi și a avea o imagine de ansamblu asupra performanței magazinului. Un alt principiu universal valabil pentru comercianții cash & carry din România este facturarea flexibilă, mai exact posibilitatea de facturare atât pe persoană juridică, cât și pe persoană fizică, pe baza codului numeric personal. Deseori astfel de magazine se promovează prin prețurile lor competitive, prin strategii de fidelizare, reduceri masive, promoții pentru cantități mari și prețuri mai mici comparativ cu magazinele de vânzare cu amănuntul obișnuite.

Marile avantaje pentru clienți sunt multiple și sesizabile când vine vorba de cumpăraturile produselor en-gros, dar și individuale din astfel de magazine. Atracția principală constă în reducerea prețurilor și disponibilitatea unui portofoliu variat de produse. Astfel, clienții de toate tipurile beneficiază de prețuri mai mici decât în alte locații și diversitate, o gamă variată care este de cele mai multe ori și mai calitativă față de magazinele autohtone sau lanțuri de marketuri. Echipele de marketing și de vânzări își cunosc clientele, iar promoțiile tentante iau naștere cu reduceri adiționale pentru achiziții en-gros, cum ar fi baxuri, paleți de produse, care devin mai ieftine per bucată în funcție de cantitatea achiziționată. Un alt aspect mai rar scos în evidență pentru clienți este că pot opta să achiziționeze pe persoană fizică pentru a evita declarațiile fiscale și controalele legate de TVA. Legislația fiscală pentru magazinele cash & carry le permit clienților flexibilitatea în materie de facturare, fie în baza unei legitimații de persoană juridică, adică pe o firmă anume, fie în baza unei legitimații de persoană fizică, mai exact facturarea pe codul numeric personal al cumpărătorului.

Magazinele cu comerț en-gros nu au atribuții legale care să le permită să investigheze sau să refuze tranzacții pe baza volumului cumpărăturilor realizate de clienții persoane fizice, iar la casele de marcat angajații nu pot solicita justificări pentru achiziționarea unor cantități uriașe de alimente și produse, nejustificate pentru uzul personal, precum zeci, sute de kilograme de carne, baxuri de conserve sau de ulei. Această neputință creează o situație exploatabilă, în care persoanele fizice, beneficiază de libertatea totală a achizițiilor și efectuează astfel de cumpărături în scopuri comerciale, unde folosesc

ulterior produsele pentru alimentarea propriilor entități juridice, cum ar fi magazinele alimentare locale, restaurantele sau alte afaceri din domeniul alimentar. Practica aceasta permite evitarea facturării pe persoană juridică, ce implică în mod direct consecințe asupra colectării taxei pe valoarea adăugată. În cazul achizițiilor pe persoană fizică, TVA-ul plătit este unul final, iar produsele nu mai trec printr-un sistem fiscal care ar permite aplicarea TVA-ului suplimentar pe lanțul comercial, iar dacă achizițiile ar fi realizate pe persoană juridică, ar exista obligația de a raporta veniturile generate prin utilizarea acestor produse, lucru ce va genera un TVA suplimentar colectabil de către stat. Conform economistului Mihai Ioan Mutașcu, în capitolul 8.2.1. *Taxele generale pe vânzări*, „impozitele plurifazice cumulative se percep în fiecare stadiu prin care mărfurile trec, atât în faza producției, cât și în cea de comercializare”¹⁸³, așadar este estimat că pentru fiecare tranzacție care este deturată de la o facturare pe persoană juridică către o facturare pe persoană fizică, statul pierde între 19% și 24% din valoarea tranzacției, adică TVA-ul evitat prin acest mecanism de plată flexibilă. Pe lângă TVA, statul suferă pierderi și din perspectiva impozitului pe profit, care ar fi trebuit să fie aplicat asupra veniturilor generate din revânzarea produselor respective. În lipsa unei contabilități transparente, aceste venituri sunt fie subevaluate, fie complet omise din declarațiile fiscale.

2.3 CONTABILITATEA PARALELĂ ÎN DOMENIUL ALIMENTAR

Dubla contabilitate este o practică evazionistă prin care o entitate juridică păstrează două seturi de registre financiare, unul oficial, prin care se trimit raportările către autorități conform normelor legale și unul neoficial, care reprezintă adevărata situație financiară a firmei respective. Sistemul în paralel este utilizat pentru a ascunde venituri, a reduce baza de impozitare și a evita plata obligațiilor financiare și implică manipularea deliberată a datelor financiare în registrele oficiale pentru a crea aparența conformării cu reglementările fiscale, în timp ce registrele paralele sunt folosite pentru monitorizarea reală a tranzacțiilor și profitului.¹⁸⁴

¹⁸³ Mihai Ioan Mutașcu, *op.cit.*, p. 140.

¹⁸⁴ ICCJ. Decizia nr. 117/2014. Penal. Infrațiunea de spălare de bani (Legea 656/2002 art. 23). Falsul în înscrisuri sub semnătură privată (art. 290 C.p.), infracțiuni de evaziune fiscală (Legea 87/1994, Legea 241/2005). Recurs, Legeaz.net, accesat la data de 25.05.2025 (<https://legeaz.net/spete-penal-iccj-2014/decizia-117-2014>)

Conform legislației, „constituie infracțiunea de evaziune fiscală executarea de evidențe contabile duble, folosindu-se înscrisuri sau alte mijloace de stocare a datelor, în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale”¹⁸⁵, iar în sectorul alimentar patronii magazinelor mixte și ai micilor întreprinderi folosesc dubla contabilitate pentru a ascunde achiziții și vânzări a produselor cumpărate, evitând să plătească TVA către stat sau accize și alte taxe. Mărfurile nu sunt înregistrate în contabilitatea oficială, în schimb sunt notate într-un registru neoficial sau *caietul paralel*, care servește drept ghid intern pentru gestionarea stocurilor și ajustarea cantităților vândute ilegal, așadar adevărata contabilitate se va regăsi tot timpul pe acel caiet. Mecanismul unui astfel de caiet contabil paralel conține totalul de produse achiziționate de la magazine cash & carry pe baza unei facturi emise pe CNP, ceea ce face dificilă urmărirea destinației ulterioare a mărfurilor, iar stocurile devin *mărfuri fantomă* care nu apar în actele contabile oficiale. Pe măsură ce aceste mărfuri sunt vândute, cantitățile sunt scăzute din registrul neoficial, iar încasările rămân nedeclarate, proces ce permite patronilor să comită evaziune fiscală. Fenomenul acesta este predominant în zonele rurale, unde plata cu cardul bancar nu s-a implementat, atât în rândul societăților comerciale, cât și printre cetățeni, dar și în locurile unde încă se practică achiziționarea de produse „pe datorie”.

Registrul paralel este extrem de ușor de păstrat și distrus în caz de control, deoarece există doar în format fizic și este cunoscut de un număr restrâns de persoane. Mărfurile ilicite sunt adesea păstrate pe rafturile magazinelor sau în depozite, fiind disponibile pentru vânzare fără înregistrări oficiale, ceea ce complică munca autorităților fiscale. Așa cum menționează Profesorul Universitar Emil Dinga în lucrarea sa, „mecanismul contabil al evaziunii și fraudei fiscale nu are nimic de-a face cu așa-numita contabilitate creativă, aceasta din urmă nefăcând altceva, așa cum am arătat deja, decât să exploateze posibilitățile, inconsistențele, incompletitudinile sau chiar „portițele” lăsate deschise în mod deliberat de către legiuitor.”¹⁸⁶, unde comportamentul patronilor ilicit este încurajat de neputința statului de a combate evaziunea fiscală.

¹⁸⁵ Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, art. 9 alin. (1) lit. e).

¹⁸⁶ Emil Dinga, *op.cit.*, p. 35.

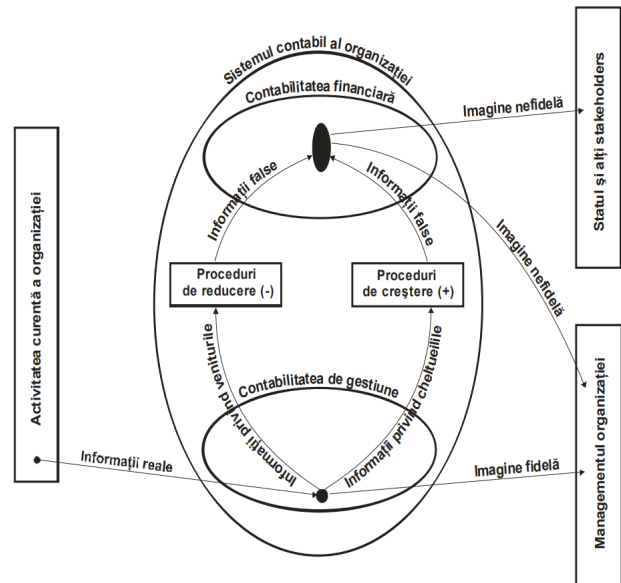

Figura nr. 2 - mecanismul contabil al evaziunii fiscale - Emil Dinga, „Considerații teoretice privind evaziunea fiscală vs fraudă fiscală” Centrul de Cercetări Financiare și Monetare “Victor Slăvescu”, București 2008, vol. 12(4), p. 37.

Mecanismul contabil al evaziunii fiscale prezentat mai sus este un proces complex prin care entitățile juridice manipulează contabilitatea financiară pentru a reduce baza de impozitare, fie prin scăderea veniturilor raportate, fie prin creșterea artificială a cheltuielilor, iar această manipulare generează informații false. Mecanismul se bazează pe două proceduri principale: procedurile de reducere a veniturilor, denumite „evaziune fiscală de contracție,” și procedurile de creștere artificială a cheltuielilor, cunoscute ca „evaziune fiscală de expansiune.” Aceste metode se pot utiliza separat sau în combinație, în funcție de evaluarea riscurilor percepute de autorii fraudei și de capacitatea autorităților fiscale de a depista aceste practici, unde scopul final este maximizarea evaziunii fiscale prin reducerea bazei de impozitare fără a atrage atenția autorităților de control. Conceptul de „invizibilitate” a evaziunii fiscale reprezintă manipulările contabile care trebuie să fie suficient de subtile pentru a nu genera discrepanțe evidente între dinamica veniturilor și a cheltuielilor raportate și evoluția reală a activității firmei, adică reducerile veniturilor și creșterile cheltuielilor trebuie să se situeze sub un prag care ar putea atrage suspiciuni din partea autorităților fiscale și trebuie să existe o coerență între datele contabile declarate și cele reale.¹⁸⁷

¹⁸⁷ *Ibidem*, pp. 37-43.

STUDIUL DE CAZ PRIVIND EVAZIUNEA FISCALĂ

3.1 PREAMBULUL STUDIULUI DE CAZ

Pentru partea de cercetare, am ales să realizez o simulare de contabilitate dublă, întrucât este o abordare riguroasă și eficientă pentru a analiza și demonstra problematica evaziunii fiscale din sectorul alimentar, realizată de către micii contribuabili prin achiziție de la magazinele de tip cash & carry, care facturează pe persoană fizică în baza codului numeric personal și evită plata TVA-ului datorată statului. Acest studiu de caz are ca scop ilustrarea mecanismelor de evaziune fiscală în sectorul alimentar, cu precădere în cazul magazinelor mici și medii din mediul rural. Astfel se bazează pe o simulare, întrucât obținerea de dovezi concrete, precum facturi sau registre contabile paralele, este imposibilă, niciun patron nu dorește să recunoască și să își dezvăluie actele ilicite. Nicio entitate economică din județul Timiș nu ar admite deschis practici ilegale, cum ar fi achiziționarea de marfă pe persoană fizică pentru a o introduce ulterior, "la negru", în gestiunea unui magazin alimentar, însă practica este bine cunoscută, deși este un subiect tabu, ținut sub atenția cetățenilor și a statului. Simularea contabilă va permite o analiză detaliată a fluxurilor financiare și a impactului pe care aceste practici ilicite îl au asupra bugetului de stat. Prin crearea unor scenarii realiste, bazate pe observații și pe modul de operare tipic al acestor magazine, putem cuantifica pierderile generate de neîncasarea TVA-ului și de eludarea impozitelor pe profit. Această abordare indirectă, prin modelare și simulare, este esențială în contextul lipsei de transparență și a reticenței actorilor implicați de a furniza date reale. Studiul va evidenția cum, prin achizițiile pe persoană fizică, micii comercianți eludează obligațiile fiscale, creând un avantaj competitiv neloial față de afacerile care operează legal și contribuie la economia națională. Acest fenomen nu afectează doar veniturile statului, ci distorsionează și piața, dezavantajând concurenții onești. Mai mult, analiza va sublinia și vulnerabilitățile sistemului fiscal actual, care permit perpetuarea acestor practici. Pe lângă analiza financiară, simularea va integra și aspecte legate de lanțul de aprovizionare, de la achiziția inițială a mărfurilor până la vânzarea finală către consumator, pentru a demonstra punctele nevralgice unde evaziunea este cel mai ușor de realizat. Deși este o simulare, concluziile și estimările obținute vor fi fundamentate pe date macroeconomice relevante și pe experiența practică a specialiștilor din domeniu,

oferind o imagine cât mai fidelă a fenomenului. Scopul final este de a furniza o bază solidă pentru discuții și, eventual, pentru propuneri de îmbunătățire a legislației fiscale și a mecanismelor de control, în vederea reducerii evaziunii fiscale și a asigurării unui mediu de afaceri echitabil.

Prin urmare, studiul este un exercițiu academic ce pornește de la o premisă realistă: presiunea economică și lacunele legislative încurajează astfel de comportamente. Așa cum este subliniat în lucrarea teoretică, legislația permisivă privind comerțul de tip cash & carry și lipsa unui control eficient permit dezvoltarea rețelelor de evaziune. Am realizat o sondare a pieței în mai multe localități rurale din județul Timiș, precum și în cartierele mărginașe ale orașelor, unde magazinele alimentare mici coexistă cu marii retail-eri (ex. Profi, Lidl). Pentru a supraviețui, patronii acestor mici afaceri sunt adesea tentați să recurgă la optimizări fiscale care depășesc cadrul legal. Studiul se apleacă asupra unei realități economice complexe, unde concurența acerbă din sectorul alimentar, amplificată de prezența dominantă a marilor retaileri, împinge micii întreprinzători spre soluții disperate. În mediul rural și în zonele semi-urbane, magazinele de proximitate se confruntă cu o presiune imensă, iar supraviețuirea devine o provocare zilnică. În acest context, "optimizarea fiscală" devine adesea un eufemism pentru practici ilicite, justificate, în percepția multora, de necesitatea de a rămâne pe piață. Problema fundamentală nu o reprezintă magazinele de tip cash & carry, care operează conform legislației în vigoare, permițând atât persoanelor juridice, cât și celor fizice să achiziționeze produse, însă actuale privind comerțul de tip cash & carry, deși corectă în intenție, prezintă lacune sistemice care permit exploatarea sa. Faptul că oricine, indiferent de statutul juridic, poate achiziționa produse în vrac pe baza unui simplu CNP creează o portiță pentru evaziune. Această vulnerabilitate este amplificată de un control fiscal deficitar, care nu reușește să monitorizeze eficient fluxurile de mărfuri și bani la nivelul micilor afaceri și este exploatarea de patronul magazinului alimentar, care cumpără pe persoană fizică, în baza unui CNP, cantități mari de marfă, pe care le comercializează ulterior în propria unitate fără a le înregistra în contabilitate. Această practică îi permite să evite declararea veniturilor și plata TVA-ului și a impozitului pe profit aferente.

Mecanismul de evaziune este, în esență, simplu și eficient din perspectiva evazionistului: achiziția de marfă "la negru". Patronul magazinului alimentar cumpără cantități semnificative de produse de la angroșiști precum Selgros,

utilizând propriul CNP, similar unei persoane fizice obișnuite care face cumpărături pentru consum personal. Marfa astfel obținută nu este niciodată înregistrată în contabilitatea oficială a firmei. Ulterior, aceste produse sunt vândute clienților, iar încasările rezultate nu sunt declarate. Statul pierde venituri esențiale din TVA (care nu este colectat și virat) și din impozitul pe profit (care nu este calculat pe baza veniturilor reale), micii comercianți care recurg la aceste practici își reduc semnificativ costurile, oferind prețuri mai mici și atrăgând clienți de la afacerile oneste, care respectă integral legislația fiscală. Acest lucru distorsionează piața și descurajează respectarea legii și fenomenul contribuie la extinderea economiei subterane, făcând dificilă evaluarea corectă a activității economice și implementarea unor politici fiscale eficiente. În cadrul acestui experiment, m-am deplasat la un magazin ce vinde en-gros, Selgros, pentru a face rost de un antet de factură pe persoana mea, în baza CNP-ului. Antetul de factură de la Selgros, obținut pe CNP-ul meu, a fost un pas crucial în demonstrarea fezabilității și a simplității cu care aceste practici pot fi implementate și servește ca o dovadă concretă a ușurinței cu care sistemul poate fi exploatat. Studiul își propune să aducă în prim-plan o problemă reală și persistentă, oferind o perspectivă academică asupra modului în care vulnerabilitățile legislative și presiunile economice pot contribui la subminarea integrității fiscale.

facturare sunt trecute în antetul facturii, precum numele întreg al clientului, numărul alocat, numărul legitimației de magazin, dar și adresa de domiciliu a persoanei. Toate aceste informații sunt trecute în legitimația ce îți permite accesul de a cumpăra în magazin, fără vreo constrângere. În prima parte sunt trecute datele magazinului, a entității juridice, dar și contul bancar în care se efectuează plata. Ulterior trecerii datelor respectivului client, se începe listarea produselor în formă tabelară. Factura emisă de magazinele de tip cash & carry către o persoană fizică este un document standard, dar rolul său devine esențial în contextul evaziunii fiscale. Deși pare o tranzacție obișnuită, felul în care informațiile sunt colectate și prezentate pe această factură este crucial pentru înțelegerea modului în care sistemul este exploatat. La baza procesului stă legitimația de magazin, un document eliberat fiecărui client care dorește să facă achiziții en-gros. Această legitimație este cheia de acces, iar pe baza ei sunt înregistrate toate detaliile necesare pentru facturare.

O factură tipică de la un magazin cash & carry este împărțită, de obicei, în două secțiuni principale: datele magazinului și detalii despre produse. În datele emitentului, în prima parte a antetului conține informațiile legale și financiare ale entității juridice care emite factura și găsim denumirea completă a magazinului, codul unic de înregistrare, adresa sediului social și, foarte important, detaliile bancare în care se efectuează plata pentru produsele achiziționate. După secțiunea de identificare a cumpărătorului, urmează lista detaliată a produselor achiziționate, care este prezentată într-o formă tabelară, structurată pentru claritate și ușurință în citire.

3.2 SIMULARE FACTURĂ FICTIVĂ – UN PROFIL SUSPECT

Pentru a ilustra mecanismul evazionist, am simulat o factură fiscală emisă de un magazin cash & carry către o persoană fizică. Cantitățile achiziționate sunt în mod evident disproportionale față de necesarul unei gospodării, fapt ce sugerează un scop comercial. Prețurile sunt cele furnizate, cu TVA de 9% inclus. Pentru a demonstra concret modul în care are loc evaziunea fiscală prin achizițiile de la magazinele cash & carry pe persoană fizică, am creat o simulare a unei facturi. Această factură, deși fictivă, reproduce fidel formatul și detaliile unei tranzacții reale, dar cu un element important, cantitățile de produse sunt mult prea mari pentru a fi justificate de consumul unei gospodării obișnuite.

Figura nr. 3 – factură Selgros B2C (business-to-client)

Așa cum se poate observa, magazinul emite o factură pe persoană fizică, având diverse criterii de identificare a cumpărătorului. În baza legitimației, informațiile relevante pentru

Exercițiul se dovedește a fi un instrument didactic esențial pentru a demasca o realitate economică adesea ignorată sau trecută cu vederea: modul în care canalele legale de comerț pot fi deturnate pentru scopuri ilicite. Factura, în sine un document aparent inofensiv, emisă de un magazin cash & carry către o persoană fizică, devine în acest context o piesă centrală a unui puzzle al evaziunii fiscale. Astfel, prin prisma simulării acestei facturi se demonstrează concret ușurința cu care un patron de magazin mic poate ocoli sistemul fiscal, achiziționând marfă fără înregistrarea acesteia în contabilitatea propriei afaceri și, implicit, fără a mai declara veniturile și a plăti impozitele aferente.

La o analiză sumară, este evident că volumele sunt disproporționate față de nevoile unei gospodării obișnuite. Achiziționarea a 50 kg de pulpe de pui congelate, 120 de litri de ulei, 100 kg de făină, 80 kg de zahăr sau 240 de bucăți de conserve de pate de porc depășește cu mult consumul lunar, sau chiar anual, al unei familii. Aceste cifre sunt specifice unui stoc comercial, nu unuia casnic, iar faptul că o persoană fizică ar cumpăra asemenea cantități ridică imediat semne de întrebare cu privire la scopul real al achiziției. Astfel, cantitățile de produse listate în tabel, cu un preț unitar și valoare corespunzătoare pentru fiecare, indică o destinație clară de revânzare și în mod implicit sugerează că această achiziție nu are ca

Nr. crt.	Denumire produs	UM	#	Cantitate	Preț Unitar (fără TVA)	Valoare (fără TVA)	TVA (9%)	Valoare Totală (cu TVA)
1.	Pulpe de pui congelate	kg	50	11,92 LEI	595,87 LEI	53,63 LEI	649,50 LEI	
2.	Ulei de floarea-soarelui	L	120	7,25 LEI	870,28 LEI	78,32 LEI	948,60 LEI	
3.	Făină albă de grâu 000	kg	100	2,74 LEI	274,31 LEI	24,69 LEI	299,00 LEI	
4.	Zahăr alb	kg	80	8,26 LEI	660,55 LEI	59,45 LEI	720,00 LEI	
5.	Orez bob rotund	kg	40	7,33 LEI	293,21 LEI	26,39 LEI	319,60 LEI	
6.	Mălai extra	kg	60	3,30 LEI	198,17 LEI	17,83 LEI	216,00 LEI	
7.	Conserve de pate de porc	buc	240	6,38 LEI	1.530,28 LEI	137,72 LEI	1.668,00 LEI	
8.	Conserve de pastă de tomate	buc	150	17,42 LEI	2.613,30 LEI	235,20 LEI	2.848,50 LEI	
9.	Lapte UHT 3.5% grăsime	L	180	7,51 LEI	1.352,48 LEI	121,72 LEI	1.474,20 LEI	
10.	Brânză telemea de vacă	kg	30	39,45 LEI	1.183,35 LEI	106,50 LEI	1.289,85 LEI	
Total					9.571,78 LEI	861,46 LEI	10.433,24 LEI	

Tabel nr. 1 – Zece produse uzuale găsite în magazine alimentare

Pentru acest exercițiu, ne-am limitat la o singură cotă de TVA (9%), specifică produselor alimentare, deși în realitate un astfel de magazin comercializează și produse cu TVA de 19%, prin urmare, potențialul de evaziune prezentat este unul conservator. De menționat este faptul că pentru acest exercițiu academic am ales cantități exagerate, pentru a sublinia potențialul negativ al acestui fenomen evazionist. Am ales aceste zece produse, pulpe de pui congelate, ulei de floarea-soarelui, făină albă de grâu 000, zahăr alb, orez bob rotund, mălai extra, conserve de pate de porc, conserve de pastă de tomate, lapte UHT 3.5% grăsime și brânză telemea de vacă, deoarece reprezintă articole de bază, cu o cerere constantă și un rulaj rapid în majoritatea magazinelor alimentare. Acestea sunt produse standard în consumul de zi cu zi, ceea ce le face extrem de atractive pentru stocare și revânzare rapidă, maximizând astfel profitul potențial obținut prin evitarea taxelor. Lista include atât produse perisabile (pulpe de pui, brânză, lapte), care necesită o rotație rapidă a stocurilor, cât și produse neperisabile (ulei, făină, zahăr, orez, mălai, conserve), ideale pentru achiziții în cantități mari și depozitare pe termen mediu.

scop consumul personal, ci alimentarea “la negru” a unui magazin alimentar, permițând patronului să evite înregistrarea fiscală a intrărilor, declararea veniturilor din vânzări și, implicit, plata TVA-ului și a impozitului pe profit către stat.

3.3 SCENARIUL I – CADRUL LEGAL, ACHIZIȚIE PE PERSOANĂ JURIDICĂ

În acest scenariu, patronul magazinului acționează conform legii, solicitând emiterea facturii pe numele și datele de identificare fiscală ale firmei sale. Această abordare este cea corectă și transparentă, reflectând respectarea legislației în vigoare. Toate operațiunile sunt înregistrate cu rigurozitate în contabilitatea societății, un proces fundamental care asigură trasabilitatea mărfurilor și conformitatea fiscală. Odată ce factura este emisă pe firmă, ea devine un document justificativ primar pentru înregistrarea intrării mărfurilor în gestiunea magazinului. Aceasta înseamnă că produsele achiziționate sunt introduse oficial în stoc, fiind reflectate în contabilitatea de gestiune prin note contabile specifice, care debitează contul de stocuri (de exemplu, 371 «Mărfuri») și creditează contul de furnizori (401 «Furnizori»).

Ulterior, TVA-ul aferent achiziției (cel de 9% în cazul produselor alimentare) este înregistrat ca TVA deductibil, conform prevederilor Codului Fiscal, prin debitarea contului 4426 "TVA deductibil" și creditarea contului 401 "Furnizori". Acest TVA poate fi compensat cu TVA-ul colectat din vânzări, reducând astfel obligația fiscală a firmei. Pe măsură ce produsele sunt vândute către clienți, operațiunile sunt înregistrate în mod corespunzător. Fiecare vânzare este însoțită de emiterea unui bon fiscal sau a unei facturi fiscale (în cazul clienților persoane juridice), iar veniturile obținute sunt înregistrate în contul 707 "Venituri din vânzarea mărfurilor". Concomitent, TVA-ul colectat din aceste vânzări (tot 9% pentru produsele alimentare) este înregistrat în contul 4427 "TVA colectat". La sfârșitul perioadei fiscale, prin comparația TVA-ului deductibil cu cel colectat, firma își determină obligația de plată a TVA-ului către stat sau, după caz, dreptul la rambursare. De asemenea, respectarea acestui cadru legal implică și recunoașterea costului mărfurilor vândute, prin înregistrarea în contul 607 "Cheltuieli privind mărfurile" la momentul vânzării. Profitul brut al firmei este calculat ca diferență între veniturile din vânzări și costul mărfurilor vândute, la care se adaugă și se scad alte cheltuieli și venituri. Ulterior, se calculează și se plătește impozitul pe profit (sau impozitul pe venit, în cazul microîntreprinderilor), conform cotelor legale în vigoare.

1) INTRAREA ÎN GESTIUNE A MĂRFURILOR (RECEPȚIA)

Firma înregistrează achiziția mărfurilor și TVA-ul aferent (TVA deductibil), recunoscând în același timp datoria față de furnizor.

Articol contabil:

- **Debit** cont 371 "Mărfuri": **9.571,78 LEI**
- **Debit** cont 4426 "TVA deductibilă": **861,46 LEI**
- **Credit** cont 401 "Furnizori": **10.433,24 LEI**

2) VÂNZAREA MĂRFURILOR

Presupunem că întreaga marfă se vinde cu un adaos comercial mediu de 30%. Firma înregistrează venitul din vânzare, TVA-ul colectat de la clienți și creanța față de aceștia.

- **Valoare de vânzare (fără TVA):** 9.571,78 LEI + 30% × 9.571,78 LEI = **12.443,31 LEI**
- **TVA colectat (9%):** 12.443,31 LEI × 9% = **1.119,90 LEI**
- **Total de încasat de la clienți:** 12.443,31 LEI + 1.119,90 LEI = **13.563,21 LEI**

- **Înregistrarea vânzării:**
 - **Debit** cont 4111 "Clienți": **13.563,21 LEI**
 - **Credit** cont 707 "Venituri din vânzarea mărfurilor": **12.443,31 LEI**
 - **Credit** cont 4427 "TVA colectată": **1.119,90 LEI**
 - **Încasarea** (de regulă numerar sau cu cardul printr-un POS):
 - 5311 (încasare numerar în lei): **13.563,21 LEI**
 - 5121 (încasare prin bancă în lei): **13.563,21 LEI**
- **Descărcarea gestiunii (costul mărfii vândute):**
 - **Debit** cont 607 "Cheltuieli privind mărfurile": **9.571,78 LEI**
 - **Credit** cont 371 "Mărfuri": **9.571,78 LEI**

3) OBLIGAȚIILE CĂTRE STAT

La finalul perioadei, firma calculează și virează la bugetul de stat taxele datorate.

- **TVA de plată:** Se calculează ca diferență între TVA colectat de la clienți și TVA dedus la cumpărare.
 - **Calcul:** TVA de plată = TVA colectată (cont 4427) - TVA deductibilă (cont 4426)
 - **Rezultat:** 1.119,90 LEI - 861,46 LEI = **258,44 LEI**
- **Impozit pe profit:** Se aplică la profitul brut, ceteris paribus fără orice alte cheltuieli:
 - **Calcul Profit brut:** Profit = Venituri (cont 707) - Cheltuieli (cont 607)
 - **Rezultat Profit brut:** 12.443,31 LEI - 9.571,78 LEI = **2.871,53 LEI**
 - **Calcul Impozit pe profit:** Impozit = Profit brut × 16% (cotă cf. Codului Fiscal)
 - **Rezultat Impozit pe profit:** 2.871,53 LEI × 16% = **459,44 LEI**

TOTAL VIRAT LA BUGETUL DE STAT:
717,88 LEI (TVA de plată + impozit pe profit)

3.4 SCENARIUL II – CADRUL ILEGAL, ACHIZIȚIE PE PERSOANĂ FIZICĂ

Patronul cumpără marfa pe CNP. Factura nu este înregistrată în contabilitatea firmei. Aceasta este o practică evazionistă clasică, denumită și contabilitate paralelă sau dublă contabilitate. Menționez faptul că pentru acest exercițiu cota este unică de 9%, însă în realitate cotele de TVA

sunt variate, iar pe cât aceasta crește, pe atât se mărește și prejudiciul față de statul român.

1) INTRAREA ÎN GESTIUNE A MĂRFURILOR (RECEPȚIA)

Intrarea în gestiune nu există, întrucât marfa, din punct de vedere contabil și legal, nu există, prin urmare nu are cum să fie vândută.

2) VÂNZAREA MĂRFURILOR

Patronul vinde produsele la același preț ca în scenariul legal, încasând **13.563,21 LEI** de la clienți. Mai exact, această sumă provine și de la adaosul comercial stabilit inițial ca fiind 30%, un adaos general folosit în magazinele alimentare. Suma reprezintă un venit nedeclarat, sustras integral de la impozitare.

3) OBLIGAȚIILE CĂTRE STAT

- **TVA de plată: 0 LEI.** Deoarece nu există o înregistrare a vânzării (contul 707) și nici a TVA-ului colectat (contul 4427), nu se declară nicio sumă de plată.
- **Impozit pe profit: 0 LEI.** Venitul fiind nedeclarat, profitul aferent nu este impozitat.

PREJUDICIUL TOTAL: 717,88 LEI

3.5 EXTRAPOLAREA PREJUDICIULUI LA NIVEL ANUAL

Analiza prejudiciului cauzat de evaziunea fiscală, pornind de la o singură factură simulată, permite o extrapolarea concludentă a impactului negativ asupra bugetului de stat. Considerând un magazin alimentar de mici dimensiuni, care se aprovizionează săptămânal, am formulat un scenariu conservator pentru a estima pierderile anuale. Ipoteza că patronul recurge la metoda evazionistă în doar trei din cele patru săptămâni ale lunii este menită să reflecte o tentativă de a masca activitatea ilegală și de a evita controalele, menținând totodată un flux constant de marfă "la negru".

Pornind de la un prejudiciu săptămânal estimat la **717,88 LEI**, calculul se extinde la nivel lunar și anual. Astfel, prin multiplicarea prejudiciului săptămânal cu cele trei săptămâni de fraudă din fiecare lună, rezultă un prejudiciu lunar de **2.153,64 LEI**. Extrapolând această sumă la nivelul unui an calendaristic, prin înmulțirea cu douăsprezece luni, se ajunge la un prejudiciu anual de **25.843,68 LEI**. Această cifră, deși derivată dintr-o simulare și bazată pe un singur

magazin, este alarmantă prin mărimea sa, reprezentând prejudiciul minim cauzat bugetului de stat. Această sumă este generată de un volum de achiziții în valoare de aproape **10.500 LEI** pe săptămână și demonstrează amploarea tranzacțiilor nedeclarate și, implicit, a veniturilor neimpozitate. Prejudiciul include nu doar TVA-ul neîncasat, ci și impozitul pe profit (sau pe venit, în funcție de regimul fiscal al firmei) care nu este calculat și plătit pentru aceste venituri ilicite.

Simularea contabilă nu face altceva decât să confirme modul în care "portite" legislative, combinate cu o insuficiență a controalelor fiscale, permit perpetuarea acestor practici. Consecințele se resimt direct în finanțele publice, diminuând capacitatea statului de a susține servicii esențiale precum sănătatea, educația sau infrastructura. Mai mult, evaziunea fiscală subminează grav echitatea fiscală, creând un mediu de concurență neloyală în care afacerile care respectă legea sunt dezavantajate în fața celor care eludează taxele. Acest studiu, prin cuantificarea unui prejudiciu minim generat de un singur actor, subliniază necesitatea stringentă a unor măsuri legislative mai stricte și a unor controale mai eficiente pentru a combate un fenomen ce erodează fundația economiei formale. Un astfel de caz nu este particular, ci se regăsește în majoritatea localităților din România, sub forme mai agravate sau mai ușoare, în total însumând milioane de lei ce se pierd de la colectarea anuală a datoriei către stat.

MĂSURI DE COMBATERE A EVAZIUNII FISCALE ÎN DOMENIUL ALIMENTAR

Acest capitol urmărește o concretizare a soluțiile propuse și deja implementate pentru combaterea evaziunii fiscale în sectorul alimentar, cu accent pe măsurile legislative, fiscale și tehnologice. Am ales drept material de studiu, în acest capitol, articole din legislația fiscală, publicații din presă și segmente parcurse de către economiști naționali recunoscuți. Prin urmare, articole bazate pe informații exacte, precum *eșecul Legii nr. 296/2023, folosirea e-Facturii sau legislația în sine a magazinelor tip cash&carry*. În contextul unei economii vulnerabile la fraudele financiare, acest capitol urmărește să evidențieze atât provocările, cât și oportunitățile generate de politici și tehnologii menite să reducă pierderile fiscale. În primul subcapitol voi dezbate rolul e-Facturii în combaterea evaziunii fiscale, prin automatizarea tranzacțiilor comerciale care facilitează transparența, reduce discrepanțele contabile și limitează posibilitatea de a ascunde veniturile. Următorul

segment se concentrează pe încercările de a limita plățile în numerar, considerate o cauză majoră a dificultăților în urmărirea tranzacțiilor financiare. Voi analiza eșecul Legii nr. 296/2023, care ne arată complexitatea implementării măsurilor legislative. Schimbarea legislației pentru magazinele de tip cash & carry este al treilea subiect de discuție al capitolului și voi explora necesitatea reformării cadrului legislativ pentru a limita practicile ilegale și a încuraja conformarea fiscală. Finalmente, propun ca măsurile punitive să fie intensificate, la fel ca metodele de recuperare a prejudiciilor cauzate de evaziunea fiscală. Astfel, capitolul III nu se limitează doar la identificarea problemelor, ci propune un set de soluții integrate și pragmatice pentru combaterea evaziunii fiscale în sectorul alimentar. Prin intermediul acestuia, se dorește crearea unui cadru fiscal robust, care să sprijine colectarea corectă a veniturilor publice și să limiteze pierderile economice cauzate de fraudă.

4.1 AUTOMATIZAREA TRANZACȚIILOR COMERCIALE PRIN E-FACTURA

Prima propunere de măsură ce va combate evaziunea fiscală în domeniul alimentar este e-Factura, un mijloc de prevenție și informație deja pus în aplicare, însă care poate fi îmbunătățit considerabil. Ministerul Finanțelor în parteneriat cu Guvernul României au căutat în ultimii ani o soluție care să reziste în fața creșterii evaziunii fiscale. Astfel, digitalizarea în sectorul fiscal ar reprezenta o soluție esențială pentru combaterea evaziunii fiscale, mai ales în industria alimentară. Implementarea tehnologiei e-Factura permite trasabilitatea completă a tranzacțiilor, eliminând practicile dublei contabilități și reducând oportunitățile pentru facturări fictive. Prin utilizarea unei platforme centralizate de emiter și verificare a facturilor, autoritățile pot urmări în timp real fluxurile financiare și comerciale, creând un mediu fiscal transparent și mai puțin predispus la fraudă. Vânzările directe și plățile în numerar sunt frecvente, e-Factura reprezintă un instrument esențial pentru monitorizarea tranzacțiilor, iar facturarea digitală reduce semnificativ riscul înregistrărilor incomplete sau incorecte, întrucât toate operațiunile sunt validate și înregistrate automat într-un sistem integrat. În plus, digitalizarea tranzacțiilor detectează circuitele de evaziune, iar prin analiza automatizată a datelor din e-Factura, autoritățile identifică nepotrivirile între cantitățile achiziționate și cele declarate pentru vânzare.

Utilizarea sistemului de e-Facturare reprezintă un intermediar între comerciant și organele de control fiscal. La finalizarea unei tranzacții, firmele care emit facturi pentru anumite categorii de bunuri sau servicii considerate cu risc fiscal, precum produse alimentare sau băuturi trebuie să utilizeze e-Factura. Facturile sunt generate într-un format standardizat XML, un format electronic structurat, conform cu standardul european EN 16931, care garantează interoperabilitatea la nivelul UE. Înainte de transmitere, factura trebuie să includă toate informațiile obligatorii, precum datele emitentului, beneficiarului, produsele sau serviciile facturate, valoarea TVA, iar apoi să fie încărcată pe portalul e-Factura către Agenția Națională de Administrare Fiscală. După validare, factura este disponibilă atât pentru emitent, cât și pentru beneficiar, prin intermediul portalului ANAF.

Sistemul e-Factura aduce beneficii semnificative atât contribuabililor, cât și autorităților fiscale. Pentru contribuabili, e-Factura reduce semnificativ costurile administrative asociate gestionării documentelor fizice, iar emiter și arhivarea electronică a facturilor simplifică procesul contabil și elimină riscurile pierderii documentelor, asigurând în același timp conformitatea cu cerințele legale. Tranzacțiile și validarea acestora se realizează instantaneu, fapt ce facilitează planificarea financiară și reducerea întârzierilor în încasări sau plăți. Pentru autorități, acest mecanism este un instrument ideal pentru combaterea evaziunii fiscale, unde prin monitorizarea în timp real a tranzacțiilor și accesul rapid la informațiile financiare, autoritățile pot identifica și analiza eventualele comportamente suspecte. De asemenea, e-Factura permite autorităților să economisească resurse semnificative prin automatizarea proceselor de verificare și audit fiscal, iar datele colectate în mod centralizat facilitează realizarea de analize statistice și economice, ce oferă o perspectivă mai clară asupra situației economice. Conform Ministrului Finanțelor de la data publicării articolului, Marcel Boloș, „avem un orizont de prognoză de creștere anuală a veniturilor prin implementarea accelerată a digitalizării administrației fiscale de 1% din PIB”¹⁸⁸, noul sistem are un potențial semnificativ de creștere a eficienței colectării fiscale și de reducere a evaziunii. Printr-o modalitate mai simplă și totuși atât de eficientă, statul român are de beneficiat extensiv,

¹⁸⁸ Afrodița Cicovschi, „Sistemul e-TVA intră în vigoare la 1 august. Explicațiile ministrului de Finanțe”, Adevărul, 24.06.2024, accesat la data de 04.01.2025 (<https://adevarul.ro/economie/sistemul-e-tva-intra-in-vigoare-la-1-august-2370703.html>).

având o colectare mai bună a taxelor și accizelor se vor încasa semnificativ mai mulți bani la bugetul de stat.

Sistemul e-Factura elimină dependența de documentele fizice, care pot fi mai ușor falsificate sau omise. Fiecare factură emisă este înregistrată în timp real într-o bază de date centralizată, oferind autorităților acces rapid la informații privind volumul, valoarea și destinația tranzacțiilor. Acest nivel de trasabilitate permite identificarea rapidă a discrepanțelor între cantitățile achiziționate și cele vândute, ceea ce este esențial pentru depistarea plăților informale și a evaziunii fiscale. Sistemul de e-Facturare se poate cataloga drept *informație contabilă*, care se încadrează în definiția economistului Emil Dinga în lucrarea sa ca fiind „primul tip de informație care ar putea conține indicii sau semnale cu privire la producerea fenomenului de evaziune fiscală”¹⁸⁹. Întregul sistem este, de fapt, o informație constantă, ușor de accesat, detaliată și actualizată la zi a tuturor tranzacțiilor înregistrate în portalul ANAF, organul de control financiar. Automatizarea sistemului de informare trebuie extins și în alte subdomenii fiscale pentru a acoperi mai bine situația economică actuală.

4.2 REDUCEREA PLĂȚILOR ÎN NUMERAR – ANALIZĂ A EȘECULUI LEGII 296/2023 ȘI O ÎMBUNĂTĂȚIRE A ACESTEIA

Evaziunea fiscală este strâns legată de utilizarea plăților în numerar, în special în sectorul alimentar, unde tranzacțiile sunt frecvent efectuate fără documente justificative. Numerarul permite evitarea urmării tranzacțiilor, fapt ce duce la neînregistrarea completă sau parțială a veniturilor și la o diminuare semnificativă a obligațiilor fiscale, practică care este răspândită mai ales în mediul rural, unde controlul fiscal este mai redus. Folosirea plăților în numerar face ca proveniența banilor să fie dificil de stabilit, astfel se permite micilor contribuabili să evite taxele și impozitele. Fenomenul este alimentat de lipsa unor reglementări eficiente care să limiteze utilizarea numerarului, iar un aspect fundamental al combaterii acestei forme de evaziune fiscală ar fi introducerea unui control mai riguros asupra utilizării numerarului, întrucât sunt vitale întărirea măsurilor punitive împotriva contribuabililor care nu respectă obligațiile de raportare și promovarea metodelor de plată trasabile.

Legea plafonării plăților și încasărilor cash, cu numărul 296/2023, a fost adoptată cu intenția de a întări disciplina financiară prin reducerea pragului pentru tranzacțiile în numerar, scopul

eminamente fiind combaterea evaziunii fiscale și promovarea utilizării plăților electronice. Astfel, plafoanele pentru încasări și plăți în numerar între operatorii economici au fost reduse semnificativ, de la 5.000 lei la 1.000 lei pe zi pentru fiecare persoană, iar pentru magazinele de tip cash and carry, la 2.000 lei pe zi¹⁹⁰. Cu toate acestea, la scurt timp după adoptare, Guvernul a emis Ordonanța de Urgență nr. 98/2023, care a revenit la plafoanele anterioare, menținând totuși două excepții: plafonul pentru sumele din casierie a fost stabilit la 50.000 lei, iar plățile din avansuri spre decontare au fost limitate la 1.000 lei pe zi pentru fiecare persoană¹⁹¹. Incertitudinea legislativă a afectat planificarea financiară și operațională a companiilor, în special a celor mici și mijlocii, care dispun de resurse limitate pentru a implementa rapid schimbările necesare conformării. Eșecul implementării eficiente a Legii nr. 296/2023 este rezultatul lacunei consultării mai ample cu mediul de afaceri și a unei analize de impact amănunțite înainte de adoptarea unor măsuri fiscale semnificative.¹⁹²

Legislația plafonării plăților în numerar, deși apreciez că a fost bine intenționată în scopul combaterii evaziunii fiscale, a avut un eșec excepțional din multiple cauze. Principala problemă a fost implementarea sa, legiuitorii nu au ținut cont de gradul scăzut de educație financiară al multor români și operatori economici, iar în zonele rurale și în rândul micilor contribuabili, numerarul rămâne principala formă de tranzacționare, unde utilizarea metodelor moderne de plată este limitată fie de lipsa infrastructurii bancare adecvate, fie de reticența în adoptarea acestora. Practic, fără o campanie prealabilă de educare și informare, măsurile doar au generat confuzie. O altă problemă majoră care a dus la eșec a fost faptul că legea a lăsat loc pentru ocolirea facilă a plafoanelor impuse, unde în lipsa unor mecanisme de control eficiente, multe persoane au fragmentat plățile prin utilizarea

¹⁹⁰ Legea nr. 296 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, 26 octombrie 2023. Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 977 din 27 octombrie 2023.

¹⁹¹ Ordonanța De Urgență nr. 98 pentru modificarea articolului LXIV din Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, 9 noiembrie 2023. Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 1026 din 10 noiembrie 2023.

¹⁹² CECCAR Business Magazine, *Guvernul a decis, prin OUG, revenirea la plafoanele privind plățile și încasările cash prevăzute în Legea nr. 70/2015 anterior modificării acesteia prin Legea nr. 296/2023*, numărul 44, 8-14 noiembrie 2023. Accesat la data de 07.01.2025 (<https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/guvernul-a-decis-prin-oug-revenirea-la-plafoanele-privind-platile-si-incasarile-cash-prevazute-in-legea-nr-70-2015-anterior-modificarii-acesteia-prin-legea-nr-296-2023/a/NTQ2MTMyMTA0MzQ5NzE2M4xFwGfxY8HtSijZmSwjY4I>).

¹⁸⁹ Emil Dinga, *op.cit.*, p. 43.

intermediarilor, precum membri ai familiei sau apropiați. Această metodă, deși aparent respecta legislația, se opunea spiritului acesteia, încurajând comportamentele evazioniste, legea devenind ușor de evitat, ceea ce i-a diminuat considerabil impactul asupra combaterii evaziunii fiscale. Un alt factor deseori trecut cu vederea ce a contribuit la eșec a fost lipsa infrastructurii necesare pentru a sprijini tranziția de la numerar la metodele electronice de plată. În multe părți ale țării, în special în zonele izolate și subdezvoltate, accesul la POS-uri și alte mijloace de plată modernă este inexistent, lipsa fiind resimțită de către agenții economici care au fost nevoiți să opereze în continuare cu numerar. Finalmente, adoptarea legii fără o analiză de impact economic și social corectă a generat nemulțumiri larg răspândite în rândul operatorilor economici, în special al IMM-urilor. Conform reprezentanților mediului de afaceri, „noile măsuri fiscale vor duce la dispariția din economie a cel puțin 25% din IMM-uri, deoarece companiile mici vor intra pe pierderi sau vor avea o marjă de profitabilitate foarte scăzută, care nu le va permite să desfășoare activitatea în condiții optime”¹⁹³. Urmările cu care aceștia s-au confruntat, dificultățile în adaptarea rapidă la noile cerințe, această stare a dus la o presiune mai mare asupra autorităților să revină la legislația anterioară.

Pornind de la eșecul Legii nr. 296/2023, o nouă lege privind limitarea plăților în numerar ar trebui să abordeze problemele structurale și să fie implementată treptat, cu măsuri concrete care să asigure eficiența și acceptarea acesteia. Scopul principal rămâne reducerea evaziunii fiscale, dar noua propunere trebuie să echilibreze nevoile mediului de afaceri și cele ale persoanelor fizice, fără a genera confuzie sau dificultăți operaționale.

1. PLAFONARE DIFERENȚIATĂ ȘI TREPTATĂ PENTRU PLĂȚILE ÎN NUMERAR

Un prim aspect al noii legi ar fi stabilirea unor plafoane diferențiate pentru tranzacțiile în numerar, în funcție de sectorul economic și de tipul contribuabilului. O soluție ar fi limitarea plăților cu cash a micilor contribuabili și a tranzacțiilor cu persoane fizice: plafon zilnic de 3000 RON, în timp ce operatorii economici ar avea un plafon de 5000 RON per tranzacție. O schimbare cu un impact pozitiv asupra combaterii evaziunii fiscale este propunerea de limitare a plăților la magazinele de tip cash and carry: plafon maxim de 2000 RON/client, cu raportare obligatorie către autorități pentru tranzacțiile care depășesc această valoare. Abordarea permite o adaptare progresivă a contribuabililor și o mai bună monitorizare de către organele de control.

2. INTRODUCEREA UNUI SISTEM DE RAPORTARE DIGITALĂ PENTRU TRANZACȚIILE MARI

Un punct deficitar al legii anterioare a fost incapacitatea de a controla tranzacțiile fragmentate. Noua lege ar include obligația raportării digitale către autoritățile fiscale pentru toate tranzacțiile care depășesc un plafon de 5.000 lei. Prin intermediul platformei e-Factura, agenții economici ar putea declara în timp real plățile efectuate, fapt ce ar reduce semnificativ posibilitatea fragmentării tranzacțiilor zilnice.

3. SUBVENȚII PENTRU ADOPTAREA METODELOR ELECTRONICE DE PLATĂ

Eșecul Legii 296/2023 s-a datorat și lipsei infrastructurii pentru metodele moderne de plată,

Nr. crt.	Propunere	Descriere
1.	<i>Plafonare diferențiată și treptată pentru plățile în numerar</i>	Plafoane zilnice adaptate contribuabililor și sectoarelor economice.
2.	<i>Introducerea unui sistem de raportare digitală pentru tranzacțiile mari</i>	Raportare digitală prin E-factura pentru tranzacții mari.
3.	<i>Subvenții pentru adoptarea metodelor electronice de plată</i>	Subvenții pentru IMM-uri și comercianți care implementează POS-uri.
4.	<i>Educație financiară obligatorie pentru toți contribuabilii</i>	Campanii pentru educație financiară în grupuri vulnerabile și zone rurale.
5.	<i>Implementare treptată și consultare cu mediul de afaceri</i>	Implementare treptată, cu consultarea mediului de afaceri.

Tabel nr. 2 - Propuneri pentru limitarea plăților în numerar

¹⁹³ George Marinescu, „Mediul de afaceri: Impozitele noi vor omori un sfert din IMM-uri,” Bursa, 2 noiembrie 2023. Accesat la data de 07.01.2025 (<https://www.bursa.ro/mediul-de-afaceri-impozitele-noi-vor-omori-un-sfert-din-imm-uri-42761152>).

mai ales în zonele rurale și subdezvoltate. Noua lege ar oferi subvenții directe pentru IMM-uri și micii comercianți care implementează puncte de vânzare (POS-uri) și o deducere fiscală pentru

contribuabilii care efectuează investiții în digitalizarea sistemelor de plată.

4. EDUCAȚIE FINANCIARĂ OBLIGATORIE PENTRU TOȚI CONTRIBUABILII

Componenta educațională este esențială pentru succesul unei astfel de legi. Aceasta ar include campanii naționale de educație financiară, organizate de Ministerul Finanțelor, ANAF și băncile comerciale, pentru a informa cetățenii despre beneficiile metodelor de plată electronice și despre riscurile asociate utilizării numerarului, campanie în special în zonele rurale și subdezvoltate.

5. IMPLEMENTARE TREPTATĂ ȘI CONSULTARE CU MEDIUL DE AFACERI

Spre deosebire de Legea nr. 296/2023, noua lege ar fi implementată în trei etape. Prima etapă s-ar desfășura în primele 6 luni de la implementarea legislației și s-ar axa pe educația financiară și testarea infrastructurii digitale. A doua etapă se va extinde pe următorul an calendaristic și se va introduce plafonul de 7000 RON și o monitorizare în paralel cu privire la respectarea noilor reguli. Etapa a treia prevede reducerea plafonului treptat la 5000 RON per tranzacție pentru operatorii economici în decursul a șase luni. În același timp, se vor introduce limita de 3000 RON zilnică a plăților cu cash a micilor contribuabili și a tranzacțiilor cu persoane fizice și celelalte plafoane prevăzute.

Comparativ cu legislația anterioară, care a impus plafoane stricte și măsuri grăbite fără pregătire prealabilă, propunerea mea oferă flexibilitate și predictibilitate. Diferitele plafoane adaptate contextului și specificului economic previn *supra reglementarea* unor sectoare unde numerarul este încă predominant, în mod special sectorul alimentar. Introducerea tehnologiei e-Factura și a subvențiilor pentru infrastructura digitală elimină barierele operaționale, în timp ce educația financiară și consultarea cu mediul de afaceri asigură acceptarea de către cetățeni și conformarea voluntară.

4.3 REFORMAREA LEGISLATIVĂ A MAGAZINELOR CASH & CARRY ȘI INTRODUCEREA CONTROALELOR FISCALE

Lucrarea mea se bazează pe starea de fapt în domeniul alimentar românesc, adică unul dintre sectoarele cu cel mai înalt grad de fraudă fiscală la nivel național, în special pe ramurile de comerț anghro și patronii micilor întreprinderi. Începând cu 1 ianuarie 2025, în România s-a introdus

obligativitatea utilizării sistemului e-Factura și pentru tranzacțiile „B2C” (business-to-consumer / afacere către consumator), care va repara situația legislativă ce a permis anterior patronilor să evite impozitele datorate statului¹⁹⁴. Magazinele de tip cash & carry, prin facturarea pe baza de CNP a persoanelor fizice, au creat un mecanism evazionist în sistemul fiscal pentru micii contribuabili. Această stare de fapt a facilitat achiziția de cantități mari de produse alimentare pentru a fi revândute ulterior pe persoană juridică, fără a reflecta tranzacțiile reale în contabilitate.

Anterior, magazinele angro nu emiteau e-Factura pentru persoane fizice, ceea ce însemna că produsele achiziționate pe CNP puteau fi utilizate în scopuri comerciale, evitând astfel plata impozitelor și TVA-ului aferent, tranzacții efectuate la magazinele angro prin legitimațiile de persoană fizică, fiind dificilă monitorizarea corectă a fluxului financiar și a stocurilor în cadrul entităților juridice. Implementarea e-Facturii pentru B2C vine cu beneficii, precum permitivitatea sistemului de transmitere electronică a facturilor emise către ANAF, facilitând monitorizarea în timp real a tranzacțiilor și crește gradul de transparență fiscală, iar integrarea acestei tehnologii optimizează colectarea veniturilor la bugetul de stat și descurajează dubla contabilitate. Totuși, există incertitudini legate de protejarea datelor personale, cum ar fi utilizarea opțională sau obligatorie a CNP-ului pe facturi. Aceste detalii necesită clarificări suplimentare pentru a asigura respectarea reglementărilor GDPR, dar și pentru a sprijini aplicabilitatea uniformă a măsurilor fiscale.¹⁹⁵

Propunerea mea de controale la punctele de desfacere în baza e-Facturii raportate de către magazinele cash & carry către ANAF este o măsură menită să reducă evaziunea fiscală din sectorul alimentar și utilizează tehnologia digitală pentru a analiza în mod automatizat tranzacțiile pe baza facturilor emise pe persoană fizică, în baza unui CNP, de către magazinele cash & carry, astfel încât să fie identificate eventualele suspiciuni la adresa acestor plăți. Sistemul ar funcționa prin centralizarea datelor din e-Facturi înregistrate în Spațiul Privat Virtual al ANAF. Facturile emise către persoane fizice pentru cantități suspecte de produse alimentare ar ridica automat un semnal

¹⁹⁴ „Modificări importante în sistemul e-Factura pentru 2025: Ce trebuie să știi,” Hotnews.ro, 16.12.2024, accesat la data de 07.01.2025 (<https://hotnews.ro/modificari-importante-in-sistemul-e-factura-pentru-2025-ce-trebuie-sa-stii-1862288>).

¹⁹⁵ SelectSoft.ro, E-factura pentru persoane fizice | Obligatorie de la 1 ianuarie 2025, 30 octombrie 2024, accesat la data de 07.01.2025 (<https://selectsoft.ro/e-factura-b2c-pentru-persoane-fizice-obligatorie-de-la-1-ianuarie-2025/>).

de alarmă, indicând posibilitatea utilizării acestor produse în scopuri comerciale. Odată detectată o astfel de suspiciune, sistemul ar verifica dacă CNP-ul asociat achiziției este legat de o entitate juridică. În cazul în care există o astfel de legătură, inspectorii ANAF sunt detașați pentru a efectua controale la punctele de desfacere, precum magazine alimentare sau alte unități comerciale. Noua modalitate ar permite detectarea automată a unor posibile nereguli, diminuând necesitatea analizelor manuale, care sunt exhaustive de timp și resurse.

Controlul la punctele de desfacere ar fi un pas hotărâtor în procesul de combatere a evaziunii fiscale, unde prin verificarea fizică a magazinelor sau a terților care distribuie produsele cumpărate, inspectorii ar putea compara datele facturilor cu stocurile și veniturile raportate de aceste entități juridice private. Practica dublei contabilități ar fi descurajată, aceasta fiind o metodă frecvent utilizată de micii contribuabili pentru a evita obligațiile față de stat. Perspectiva unor controale automate, bazate pe analiza e-Facturilor și a legăturilor dintre cumpărători și entitățile juridice, va determina o mai mare conformare din partea actorilor economici care desfășoară activități comerciale. Măsura propusă contribuie la reducerea „portitelor” legislative și implementarea unui sistem integrat de control în vederea stopării economiei subterane și creării unui mediu echitabil în sectorul alimentar.

4.4 ÎNTEȚIREA MĂSURILOR PUNITIVE ȘI A MIJLOACELOR DE RECUPERARE A PREJUDICIULUI

Măsurile de combatere care fac obiectul discuției din acest subcapitol reprezintă o încercare deficitară asupra evazioniștilor din întreg sectorul alimentar. Găurile bugetare din cauza sustragerii plăților obligațiilor fiscale sunt strâns legate, în domeniul alimentar, de pedepse permissive și sancțiuni aplicate prea rar. Totalitatea pedepselor a infracțiunilor acestora nu însumează nici măcar o parte sesizabilă din numărul total de acte evazioniste ce se produc zilnic pe întreg teritoriul țării.

Următoarele paragrafe conțin informații despre legislația actuală din Codul Penal al României, regulamentele interioare ale recuperatorilor prejudiciilor create, dar și propuneri pe baza acestora pentru a descuraja elementul evazionist omniprezent în țară. Prin urmare, regulamentul interior și procedurile Agenției Naționale de Administrare Fiscală vor fi analizate și dezbătute propuneri.

Articolul 9 din Legea nr. 241/2005 definește și sancționează infracțiunile de evaziune fiscală, incluzând fapte precum ascunderea surselor impozabile, omisiunea înregistrării veniturilor, evidențierea unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale, distrugerea sau ascunderea documentelor contabile, utilizarea unei duble contabilități și alte metode prin care contribuabilii evită plata taxelor și impozitelor datorate statului. Pentru astfel de infracțiuni, legea prevede pedepse care variază între 2 și 8 ani de închisoare, însoțite de interzicerea unor drepturi, însă, în pofida acestor sancțiuni considerate „dure”, există posibilități de atenuare a pedepsei prin aplicarea articolului 10 („dacă până la primul termen de judecată prejudiciul cauzat este acoperit integral, prin plată efectivă, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate”¹⁹⁶). Acesta prevede că, în cazul în care prejudiciul este recuperat în timpul urmăririi penale sau al procesului, pedepsele se reduc semnificativ: cu o treime pentru sume de până la 100.000 de euro și la jumătate pentru sume care depășesc acest prag. Așadar, legea încurajează recuperarea prejudiciului, dar permite evazioniștilor să își asume riscuri, având certitudinea că pot beneficia de pedepse reduse în schimbul restituirii prejudiciului la momentul oportun.¹⁹⁷

Deși, în teorie, sancțiunile par a fi suficiente pentru combaterea evaziunii fiscale, realitatea demonstrează contrariul. Pedepsele cu închisoarea sunt reduse prin aplicarea articolului 10, iar amenzile aplicate sunt relativ mici comparativ cu profiturile obținute prin evaziune fiscală. Mai mult, procesul de recuperare a prejudiciilor este unul ineficient și birocratic, deoarece activele evazioniștilor sunt greu de identificat sau sunt transferate rapid către terți pentru a evita poprirea pe conturi. De altfel, riscul scăzut de condamnare, coroborat cu posibilitatea diminuării pedepsei, îi determină pe mulți să continue să se sustragă de la plata obligațiilor fiscale, considerând că beneficiile obținute din evaziune sunt mult mai mari decât riscurile asociate.

Pentru a îmbunătăți eficiența legislației și a întări măsurile punitive în cadrul evaziunii fiscale din sectorul alimentar, propun o serie de modificări legislative cu scopul de a descuraja pe viitor un astfel de comportament ilicit. Sancțiunile financiare ar trebui ajustate astfel încât amenzile să fie proporționale cu cifra de afaceri a contribuabilului, nu doar cu prejudiciul constatat. În

¹⁹⁶ Legea nr. 241/2005, Capitolul III - Cauze de reducere a pedepselor, interdicții și decăderi, art. 10, alin. (2).

¹⁹⁷ Legea nr. 241/2005, art. 9-10, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 672 din 27 iulie 2005.

măsura posibilității, se va determina o cifră de afaceri combinată între cea oficială și cea paralelă, pentru a avea o privire de ansamblu asupra gravității faptei. Inspectorii Agenției Naționale de Administrare Fiscală vor fi cei ce se vor ocupa cu documentarea și constatarea cifrei de afaceri combinate, folosindu-se de resursele ce le au la dispoziție. Măsura ar împiedica evaziuniștii să trateze amenzi ca pe un cost de afacere nesemnificativ și i-ar determina să respecte obligațiile fiscale. În prezent nu se aplică prevederile de reducere a pedepselor „dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune prevăzută de prezenta lege într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei pentru care a beneficiat de prevederile alin. (1) sau (2)”¹⁹⁸. Propunerea mea este de a elimina posibilitatea reducerii pedepselor pentru recidiviști, astfel încât cei care comit evaziune fiscală în mod repetat să nu mai beneficieze de prevederile articolului 10. Totodată, măsurile de confiscare a bunurilor obținute ilegal ar trebui extinse, iar autoritățile fiscale ar trebui să dispună de mijloace mai eficiente pentru blocarea conturilor bancare ale celor suspectați de evaziune. O altă propunere se referă la pedepsele cu închisoarea pentru evaziune fiscală, care ar trebui majorate pentru prejudicii ce depășesc un anumit prag, precum 500.000 de euro, pentru a reflecta gravitatea faptelor și impactul lor asupra bugetului național.

Instituția principală responsabilă cu administrarea veniturilor statului și combaterea evaziunii fiscale, ANAF, conform regulamentului de organizare și funcționare al acesteia, instituția coordonează inspecțiile fiscale prin structurile sale teritoriale, având atribuții în aplicarea măsurilor de executare silită. Activitatea include gestionarea dosarelor fiscale, monitorizarea declarațiilor de impozit și aplicarea unor analize de risc pentru identificarea firmelor susceptibile de evaziune. ANAF efectuează controale periodice în piețe, supermarketuri și unități de producție alimentară pentru a preveni neregulile fiscale, unde compartimentele de inspecție fiscală sunt responsabile de verificarea corectitudinii înregistrărilor contabile și a documentelor justificative, iar în cazul neregulilor, instituția dispune măsuri de impunere, confiscare a bunurilor și inițierea procedurilor de recuperare a datoriilor.¹⁹⁹ O propunere pentru a eficientiza recuperarea prejudiciilor, ar fi implementarea unui sistem de

digitalizare extins, care să permită interconectarea bazelor de date ale instituțiilor publice și ale agenților economici. Similar cu e-Factura, această bază de date ar fi disponibilă în cadrul tuturor unităților de control și prevenție a evaziunii fiscale, iar pentru o mai bună desfășurare a preciziei datelor s-ar încheia acorduri bilaterale cu țările învecinate pentru a avea acces la plățile în magazinele de peste graniță. Folosind inteligența artificială pentru analiza tranzacțiilor și identificarea schemelor de fraudă, inspectorii ANAF ar putea fi semnalati cu privire la o posibilă evaziune fiscală, proces ce ar reduce semnificativ timpul necesar investigațiilor și ar îmbunătăți eficiența măsurilor de recuperare a datoriilor fiscale.

Sistemul e-Transport reprezintă o inițiativă a statului român de digitalizare a monitorizării transporturilor de bunuri cu risc fiscal ridicat, implementată cu scopul de a reduce evaziunea fiscală și a crește gradul de transparență în tranzacțiile comerciale. Prin acest sistem, transporturile trebuie declarate în prealabil în platforma gestionată de autoritățile fiscale, oferind astfel o urmă digitală a mișcărilor de mărfuri și permițând organelor de control să identifice mai ușor eventualele nereguli. Acest sistem vizează în special transporturile care depășesc o anumită valoare sau greutate, modalitate prin care deseori evaziunea fiscală ia amploare. Cu toate acestea, magazinele de tip cash & carry beneficiază de o derogare semnificativă în ceea ce privește raportarea în sistemul e-Transport. Clienții care achiziționează produse în nume propriu, ca persoane fizice, sunt exceptați de la obligația de a declara aceste transporturi, chiar dacă bunurile achiziționate fac parte din categoriile cu risc fiscal ridicat. Această scutire, introdusă inițial pentru a simplifica procedurile pentru consumatorii individuali, creează însă o situație exploatată frecvent de entitățile juridice evazioniste. Astfel, bunurile achiziționate în mod formal pe persoană fizică sunt ulterior utilizate în scopuri comerciale, evitând obligațiile fiscale achizițiilor pe persoană juridică, cel mai generic caz fiind plata TVA-ului integrală.²⁰⁰

La nivel european, evaziunea fiscală este estimată la miliarde de euro anual, reprezentând un procent semnificativ din PIB-ul regional. Conform unui raport al Comisiei Europene din 2021, evaziunea TVA în statele membre a atins aproximativ 134 miliarde de euro în anul 2019²⁰¹.

²⁰⁰ Ordin nr. 1.337/1.268/2024, pentru aprobarea Procedurii de utilizare și funcționare a sistemului național privind monitorizarea transporturilor de bunuri RO e-Transport, Agenția Națională de Administrare Fiscală.

²⁰¹ Comisia Europeană - Comunicat de presă, „Deficitul de încasare a TVA: În ciuda faptului că deficitul continuă

¹⁹⁸ Legea nr. 241/2005, Capitolul III – Cauze de reducere a pedepselor, interdicții și decăderi, art. 10, alin. (6).

¹⁹⁹ Ministerul Economiei și Finanțelor – Agenția Națională de Administrare Fiscală, „Regulament de organizare și funcționare al administrațiilor finanțelor publice municipale (din municipiile reședințe de județ)”, Anexa nr.2, pp. 17-18, 34-35, 39-41.

Complexitatea legislației fiscale europene, diferențele între regimurile fiscale naționale și lipsa unei cooperări eficiente între state sunt factori cheie ai acestei situații. Economia digitală, care permite crearea unor structuri fiscale ce exploatează lacunele legislative. Măsurile recente, precum implementarea SAF-T (Standard Audit File for Tax) și a altor inițiative de raportare digitală, încearcă să combată aceste probleme. Principalele beneficii se regăsesc în colectarea simplificată a taxelor, într-un format electronic, arhivarea documentelor, interfața ușor de accesat pentru informațiile dorite²⁰².

CONCLUZII

Studiul realizat evidențiază într-un mod complex și argumentat modul în care permisivitatea fiscală și deficiențele legislative contribuie la extinderea fenomenului evaziunii fiscale în sectorul alimentar din România. Lucrarea subliniază că evaziunea fiscală nu reprezintă doar un fenomen izolat, ci o realitate economică și socială care subminează echilibrul bugetar al statului, distorsionează piața concurențială și generează efecte negative asupra bunăstării generale. Sectorul alimentar, caracterizat printr-un volum ridicat al tranzacțiilor și marje de profit relativ reduse, devine un teren fertil pentru astfel de practici ilicite, facilitând implementarea unor mecanisme sofisticate de evitare a obligațiilor fiscale.

Unul dintre aspectele centrale identificate în lucrare este incapacitatea cadrului legislativ actual de a asigura o supraveghere eficientă și de a închide „porțile” exploatate de contribuabili pentru a evita taxele și impozitele datorate. Fenomenul caruselului fiscal și dubla contabilitate sunt prezentate drept practici frecvente care permit disimularea veniturilor reale și sustragerea de la plata TVA-ului și a altor obligații fiscale. Sistemul cash & carry, deși gândit ca o soluție eficientă pentru comerțul en-gros, oferă posibilități multiple pentru achiziții efectuate pe persoană fizică, astfel încât să fie evitată facturarea pe persoană juridică și implicit plata TVA-ului suplimentar generat pe lanțul comercial.

Analiza relevă că statul, prin instrumentele de control fiscal existente, nu reușește să prevină și să sancționeze la timp comportamentele evazioniste. În ciuda eforturilor depuse de ANAF, DNA și DIICOT, amploarea fenomenului rămâne îngrijorătoare. Mecanismele de control sunt

adesea depășite de ingeniozitatea celor care dezvoltă rețele de evaziune fiscală, în timp ce lipsa unui cadru legislativ coerent și aplicat unitar favorizează perpetuarea practicilor ilicite. Studiul de caz subliniază clar cum, prin achizițiile pe persoană fizică și contabilitatea paralelă, micii comercianți reușesc să se sustragă de la plata taxelor, afectând astfel atât bugetul public, cât și competitivitatea afacerilor care respectă legea.

Lucrarea propune o serie de soluții menite să reducă impactul evaziunii fiscale asupra economiei naționale. Întărirea controalelor în punctele de vânzare, utilizarea sistemului e-Factura pentru digitalizarea tranzacțiilor comerciale și restrângerea posibilității de achiziții pe persoană fizică în rețelele cash & carry sunt câteva dintre măsurile identificate. Implementarea acestor soluții ar putea contribui la transparentizarea circuitelor economice și la reducerea vulnerabilităților sistemului fiscal. De asemenea, consolidarea colaborării interinstituționale între organele de control și justiție reprezintă un pas necesar pentru eficientizarea luptei împotriva fenomenului evazionist.

Lucrarea demonstrează că evaziunea fiscală este strâns legată de calitatea politicii fiscale și de capacitatea statului de a mobiliza resursele financiare necesare funcționării sale. Atâta timp cât politicile fiscale vor rămâne ambigue, iar aplicarea lor va fi neunitară, fenomenul evaziunii fiscale va continua să submineze dezvoltarea economică și socială. Contribuabilii vor fi în continuare tentați să adopte strategii de evitare a taxelor, influențați atât de presiunea fiscală excesivă, cât și de exemplele celor care reușesc să evite legea fără consecințe majore.

Concluzionând, este necesară o regândire profundă a politicii fiscale, astfel încât să fie redusă presiunea fiscală excesivă, să fie eliminate ambiguitățile legislative și să fie create mecanisme eficiente de prevenție și sancționare. Doar astfel poate fi limitată amploarea evaziunii fiscale în sectorul alimentar, iar resursele necesare pentru susținerea obiectivelor economice și sociale ale statului vor putea fi colectate într-un mod eficient și echitabil. Realizarea acestui obiectiv presupune o abordare integrată, care să combine instrumentele legislative, administrative și tehnologice, cu accent pe creșterea transparenței și pe responsabilizarea tuturor actorilor implicați.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ce e “Caruselul”. Cea mai folosită metoda de evaziune fiscală a importatorilor de legume și fructe, Știrile ProTV, 8 iulie 2012, disponibil la <https://stiri-protv.ro/>

să scadă, în 2019, țările UE au pierdut venituri din TVA în valoare de 134 de miliarde EUR”, Bruxelles, 2 decembrie 2021.

²⁰² „Ce este sistemul SAF-T?”, Edicomgroup, accesat la data de 30.12.2024, (<https://edicomgroup.com/learning-center/what-is-electronic-tax-declaration/what-is-saft-system>).

- rileprotv.ro/emisiuni/romania-te-iubesc/ce-e-caruselul-cea-mai-folosita-metoda-de-evaziune-fiscala-a-importatorilor-de-legume-si-fructe.html.
2. Ce este sistemul SAF-T?, Edicomgroup, disponibil la <https://edicomgroup.com/learning-center/what-is-electronic-tax-declaration/what-is-saft-system>.
 3. CECCAR Business Magazine, Guvernul a decis, prin OUG, revenirea la plafoanele privind plățile și încasările cash prevăzute în Legea nr. 70/2015 anterior modificării acesteia prin Legea nr. 296/2023, numărul 44, 8-14 noiembrie 2023, disponibil la <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/guvernul-a-decis-prin-oug-revenirea-la-plafoanele-privind-platile-si-incasarile-cash-prevazute-in-legea-nr-70-2015-anterior-modificarii-acesteia-prin-legea-nr-296-2023/a/NTQ2MTMyMTA0MzQ5NzE2M4xGfY8HtSijZmSwJY4l>.
 4. Cicovschi, Afrodita, „Sistemul e-TVA intră în vigoare la 1 august. Explicațiile ministrului de Finanțe”, Adevărul, 24.06.2024, disponibil la <https://adevarul.ro/economie/sistemul-e-tva-intra-in-vigoare-la-1-august-2370703.html>.
 5. Comisia Europeană - Comunicat de presă, „Deficitul de încasare a TVA: În ciuda faptului că deficitul continuă să scadă, în 2019, țările UE au pierdut venituri din TVA în valoare de 134 de miliarde EUR”, Bruxelles, 2 decembrie 2021.
 6. Criminalitatea economico-financiară, DIICOT, disponibil la <https://www.diicot.ro/prezentare/ce-investig%C4%83m/5086-criminalitatea-economico-financiar%C4%83>.
 7. curia.europa.eu, cauza C-285/09, CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL P. CRUZ VILLALÓN prezentate la 29 iunie 2010, cap. I, disponibil la <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionid=5C6D83692397CDDC648F0CBB65DB7A69?text=&docid=83996&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1380160>.
 8. Deleanu Silvia, „Gaura gigantică a încasării de TVA în România: 7 miliarde de euro anual. Cum sunt folosite firmele bulgărești pentru a evazona statul român”, Ziare.com, 30.11.2023, disponibil la <https://ziare.com/evaziune-fiscala/frauda-tva-romania-evaziune-fiscala-firme-bulgaria-1838803>
 9. Dinga, Emil, 2008, *Considerații teoretice privind evaziunea fiscală vs fraudă fiscală*, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare “Victor Slăvescu”, București, vol. 12(4).
 10. Direcția generală antifraudă fiscală, Hotărâre 520/2013, art. 18, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 473 din 30 iulie 2013.
 11. Discursul procurorului șef al DNA cu ocazia prezentării Bilanțului anual de activitate pentru anul 2024, Nr. 128/VIII/3, 27 februarie 2025, disponibil la <https://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=12823>.
 12. Drăguț, Andrei Eugen, „Percheziții DNA într-un dosar privind evaziunea fiscală la companii de ride-sharing”, 3 decembrie 2024, Capital, disponibil la <https://www.capital.ro/perchezitii-dna-intr-un-dosar-privind-evaziunea-fiscala-la-companii-de-ride-sharing.html>.
 13. ICCJ. Decizia nr. 117/2014. Penal. Infrațiunea de spălare de bani (Legea 656/2002 art. 23). Falsul în înscrisuri sub semnătură privată (art. 290 C.p.), infracțiuni de evaziune fiscală (Legea 87/1994, Legea 241/2005). Recurs, Legeaz.net, disponibil la <https://legeaz.net/spete-penal-iccj-2014/decizia-117-2014>.
 14. Legea nr. 126 din 10 mai 2024, Art. II, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 437 din 13 mai 2024.
 15. Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.
 16. Legea nr. 241/2005, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 672 din 27 iulie 2005.
 17. Legea nr. 296 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, 26 octombrie 2023. Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 977 din 27 octombrie 2023.
 18. Legea nr. 87/1994, Cap. 1, art. 1, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 299 din 24 octombrie 1994.
 19. Marinescu George, „Mediul de afaceri: Impozitele noi vor omorî un sfert din IMM-uri,” Bursa, 2 noiembrie 2023, disponibil la <https://www.bursa.ro/mediul-de-afaceri-impozitele-noi-vor-omori-un-sfert-din-imm-uri-42761152>.
 20. Ministerul Economiei și Finanțelor – Agenția Națională de Administrare Fiscală, „Regulament de organizare și funcționare al administrațiilor finanțelor publice municipale (din municipiile reședințe de județ)”, Anexa nr.2.
 21. Modificări importante în sistemul e-Factura pentru 2025: Ce trebuie să știi, Hotnews 16.12.2024, disponibil la <https://hotnews.ro/modificari-importante-in-sistemul-e-factura-pentru-2025-ce-trebuie-sa-stii-1862288>.
 22. Mutașcu, Mihai Ioan, 2012, *Finanțe publice*, Editura Mirton, ediția a 3-a
 23. OG nr. 99 din 29 august 2000, art. 4, lit. e)
 24. Ordin nr. 1.337/1.268/2024, pentru aprobarea Procedurii de utilizare și funcționare a sistemului național privind monitorizarea transporturilor de bunuri RO e-Transport, Agenția Națională de Administrare Fiscală.
 25. Ordonanța De Urgență nr. 98 pentru modificarea articolului LXIV din Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, 9 noiembrie 2023. Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 1026 din 10 noiembrie 2023.

- 26. Raportul de activitate al ANAF pentru semestrul I 2024 - publicat în data de 26.09.2024.
- 27. Regulamentul de organizare și funcționare al ANAF, Titlul IV, Capitolul 10 „Direcția proceduri și programare control fiscal” - publicat în data de 19.08.2024.
- 28. SelectSoft.ro, E-factura pentru persoane fizice | Obligatorie de la 1 ianuarie 2025, 30 octombrie 2024, disponibil la <https://selectsoft.ro/e-factura-b2c-pentru-persoane-fizice-obligatorie-de-la-1-ianuarie-2025/>.
- 29. Tebieș, Mălina, 28 septembrie 2022, „Infrațiunea de evaziune fiscală. Evoluția fenomenului infracțional și radiografia textelor legislative”, *Revista Universul*

- Juridic*, disponibil la <https://revista.universuljuridic.ro/infracțiunea-de-evaziune-fiscala-evolutia-fenomenului-infracțional-si-radiografia-textelor-legislative/>.
- 30. Trandafir, Adina; Petre Brezeanu, 2011, „Economie teoretică și aplicată”, vol. XVIII, No. 8(561).
- 31. Văcărel, Iulian, 2003, *Finanțe publice*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- 32. Voicu, Cristina; George Cosmin Militaru, Ionuț Ardeleanu, 2015, „Investigarea infracțiunilor de evaziune fiscală”, CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII, București.

ANEXE

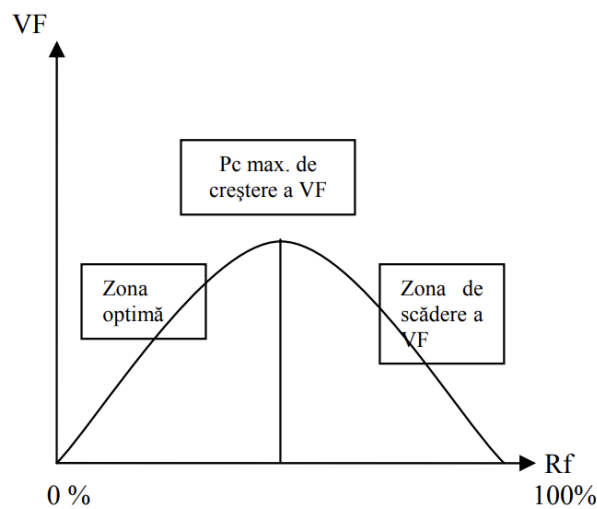

Figura nr. 1 Curba Laffer

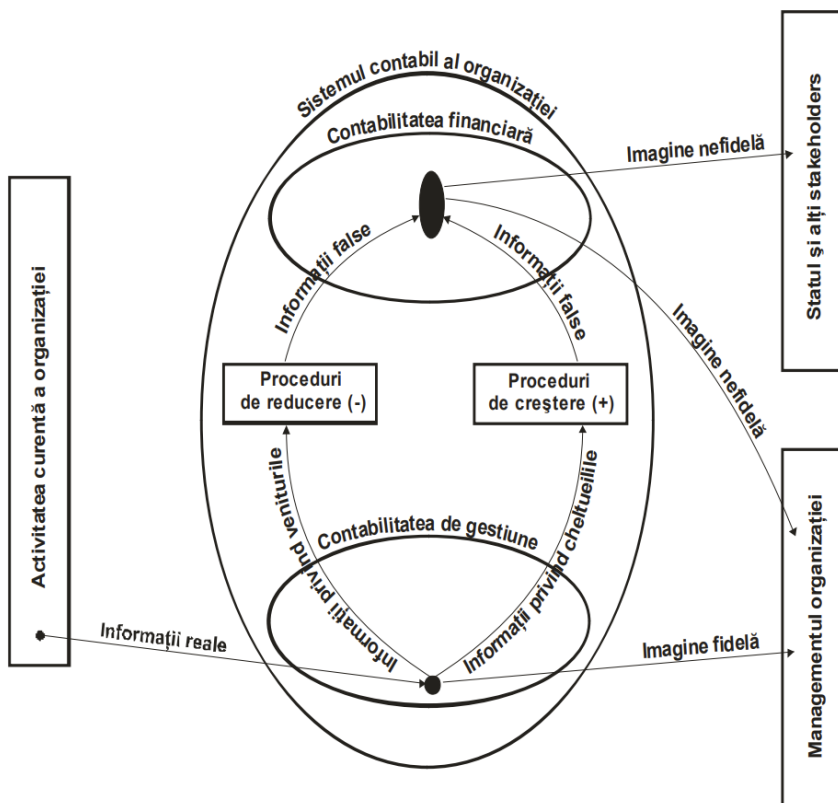

Figura nr. 2 - mecanismul contabil al evaziunii fiscale - Emil Dinga, „Considerații teoretice privind evaziunea fiscală vs fraudă fiscală” Centrul de Cercetări Financiare și Monetare “Victor Slăvescu”, București 2008, vol. 12(4), p. 37

Factură

Selgros Cash & Carry S.R.L.
 Selgros Arad
 Calea Radnei nr. 294
 310318 Arad, Jud. Arad
 Tel.: +40 257 308000
 Fax: +40 257 308199
 Cont:
 RO12RZBR0000060006818113

Nr. document: 2536015710134181 06.06.2025 / 13:27

RAUL MUNTEAN
MUNTEAN RAUL ADRIAN
 Nr. client 0401555729
 Nr. legitimație 7212489509
 STRADA CIBINULUI NR 13
 310254 ARAD
 ARAD

Preturile sunt in lei

Poz.	Articol	MA	UV	Val. Tva	Brut
	Preț unitar		TVA%		
	Cant.	Net			

Figura nr. 3 – factură Selgros B2C (business-to-client)

Nr. crt.	Denumire produs	UM	#	Cantitate	Preț Unitar (fără TVA)	Valoare (fără TVA)	TVA (9%)	Valoare Totală (cu TVA)
1.	Pulpe de pui congelate	kg	50	11,92 LEI	595,87 LEI	53,63 LEI	649,50 LEI	
2.	Ulei de floarea-soarelui	L	120	7,25 LEI	870,28 LEI	78,32 LEI	948,60 LEI	
3.	Făină albă de grâu 000	kg	100	2,74 LEI	274,31 LEI	24,69 LEI	299,00 LEI	
4.	Zahăr alb	kg	80	8,26 LEI	660,55 LEI	59,45 LEI	720,00 LEI	
5.	Orez bob rotund	kg	40	7,33 LEI	293,21 LEI	26,39 LEI	319,60 LEI	
6.	Mălai extra	kg	60	3,30 LEI	198,17 LEI	17,83 LEI	216,00 LEI	
7.	Conserve de pate de porc	buc	240	6,38 LEI	1.530,28 LEI	137,72 LEI	1.668,00 LEI	
8.	Conserve de pastă de tomate	buc	150	17,42 LEI	2.613,30 LEI	235,20 LEI	2.848,50 LEI	
9.	Lapte UHT 3.5% grăsime	L	180	7,51 LEI	1.352,48 LEI	121,72 LEI	1.474,20 LEI	
10.	Brânză telemea de vacă	kg	30	39,45 LEI	1.183,35 LEI	106,50 LEI	1.289,85 LEI	
Total					9.571,78 LEI	861,46 LEI	10.433,24 LEI	

Tabel nr. 1 – Zece produse uzuale găsite în magazine alimentare

Nr. crt.	Propunere	Descriere
1.	<i>Plafonare diferențiată și treptată pentru plățile în numerar</i>	Plafonare zilnice adaptate contribuabililor și sectoarelor economice.
2.	<i>Introducerea unui sistem de raportare digitală pentru tranzacțiile mari</i>	Raportare digitală prin E-factura pentru tranzacții mari.
3.	<i>Subvenții pentru adoptarea metodelor electronice de plată</i>	Subvenții pentru IMM-uri și comercianți care implementează POS-uri.
4.	<i>Educație financiară obligatorie pentru toți contribuabilii</i>	Campanii pentru educație financiară în grupuri vulnerabile și zone rurale.
5.	<i>Implementare treptată și consultare cu mediul de afaceri</i>	Implementare treptată, cu consultarea mediului de afaceri.

Tabel nr. 2 - Propuneri pentru limitarea plăților în numerar